

Fotograf: Anders Bergön

Blekinge

– Kom närmare kulturen

Remissutgåva av Regional kulturplan
för Blekinge 2026–2029

Dokumentnamn: Regional kulturplan för Blekinge 2026–2029		Revision: 01
Dokumenttyp: Styrande dokument	Dokumentnummer:	
Detta dokument gäller för: Regionala utvecklingsnämnden	Funktionsområde: Kultur och bildning	
Dokumentansvarig: Områdesansvarig för Regional utveckling	Beslut av: Kultur- och bildningsutskottet, Regionala utvecklingsnämnden	
Beslut datum: 2024-12-10	Nästa revidering: 2029	

Bildtext framsida:

En timme timmar - samtal, konsert och koreografi i utställningen Timmar av Jesper Norda på Kulturcentrum Ronneby konsthall.

Jesper Norda, Musikduon LAKE i samarbete med PLX Records, Anton Ingvarsson och Martin Olsson samt **Masskollektivet**.

Ett samarbete mellan: Konst i Blekinge/Dans i Blekinge/Region Blekinge och Kulturcentrum Ronneby konsthall/Ronneby kommun

Innehåll

Förord	4
Introduktion	4
Regional kultur i Blekinge	7
Kulturpolitiska mål.....	9
Nationella kulturpolitiska mål	9
Regionala kulturpolitiska mål i Blekinge.....	9
Särskild satsning.....	11
Blekinge, Sydsverige och omvärlden.....	12
Kommuner och region tillsammans	13
Karlshamns kommun	14
Karlskrona kommun.....	15
Olofströms kommun	16
Ronneby kommun.....	17
Sölvesborgs kommun	18
Tvärsektoriella områden.....	19
Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge.....	19
Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund	23
Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv	26
Regional kulturverksamhet och utveckling	30
Musik.....	30
Teater.....	32
Dans	34
Konst.....	36
Film och rörlig bild	38
Slöjd och konsthantverk.....	40
Kulturarv, museer och kulturmiljö	42
Arkiv.....	45
Litteratur	47
Biblioteksverksamhet.....	49
Verktyg för genomförande	51
Ekonomi Kultur- och bildningsenheten.....	53
Lagar inom kulturområdet	54

Förord

(tillkommer efter remiss)

Introduktion

Kultur är ett samlingsbegrepp som omfattar allt från scenkonst, musik och film till konst, design, kulturarv och mycket mer. Kultur kan vara hälsa, utbildning och näringsliv. Kultur säger något om ett samhälles grad av yttrandefrihet och dess demokratiska förmåga. Kultur skapas och upplevs i alla dess former – dagligen, vilket får oss att utvecklas och växa som människor. Kultur har därför en viktig roll både för människan och samhällsutvecklingen och den Regionala kulturplanen är en av delarna i att utveckla Blekinge.

Vad är en Kulturplan?

En Regional kulturplan beskriver vilken utveckling av kulturlivet Region Blekinge, i samverkan med kommunerna och aktörerna inom kulturlivet, vill arbeta för under en viss period. Kulturplanen är ett kunskapsunderlag för kommunerna och aktörerna inom kulturlivet. Den beskriver hur den regionala kulturella infrastrukturen ser ut, vad som regionalt ska prioriteras och hur satsningarna som ska göras är kopplade till de nationella kulturpolitiska målen.

Kulturell infrastruktur handlar om de strukturer som behöver finnas för att konst och kultur ska kunna skapas och utvecklas och även strukturen för hur konsten och kulturen når sin mottagare. Det handlar om fysisk och geografisk tillgång till platser för skapande - ateljéer, studios, repetitionslokaler liksom platser för möten - bibliotek, museer, biografier osv. Infrastrukturen handlar också om mjuka strukturer som stärker förutsättningarna för kulturskapare och tillgängligheten till kultur, såsom samverkan, kunskapande och finansiering i form av möjligheter att ingå i nätverk, möjligheter till kompetensutveckling och möjligheter till verksamhetsbidrag, stipendier och utvecklingsmedel.

Kulturplanen utarbetas i samverkan med länets kommuner och i samråd med länets professionella kulturliv samt civilsamhället. Att tillsammans med respektive kommun i Blekinge arbeta för att utveckla förutsättningarna för varje kommun är ett av de viktigaste verktygen för att kunna utveckla hela Blekinges kulturliv.

Kultursamverkansmodellen

Den Regionala kulturplanen är en viktig del av den så kallade Kultursamverkansmodellen, som innebär att regeringen har gett regionerna i uppdrag att fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, enligt förordning 2010:2012. I Blekinge finns just nu 12 verksamheter som tar emot statliga och regionala medel inom ramen för Kultursamverkansmodellen, samtliga med uppdraget att i hela länet utveckla det konst- och kulturområde man arbetar inom. Flera av dessa verksamheter är främjande verksamheter, vilket innebär att de driver utveckling framåt genom att samverka, stötta, vägleda och bygga strukturer för andra utförande aktörer som finns i länet. Andra verksamheter är både producerande och främjande, vilket innebär att verksamheten även producerar konstnärligt innehåll såsom teaterproduktioner, dansproduktioner och utställningar eller förvarar och förvaltar arkivmaterial och samlingar.

Som ett underlag för fördelning av de statliga bidragen tas en Regional kulturplan fram. Kultursamverkansmodellen är tänkt att ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer och bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås. Kultursamverkansmodellen innebär att Region Blekinge har ansvaret att fördela regionala samt statliga bidrag som främjar en god tillgång för Blekinges invånare till dessa sju kulturområden:

- Professionell teater-, dans- och musikverksamhet
- Museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete
- Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet
- Professionell bild- och formverksamhet
- Regional enskild arkivverksamhet
- Filmkulturell verksamhet
- Främjande av hemslöjd

För att visa på Blekinges hela regionala kulturliv innehåller kulturplanen mer än verksamheterna som ingår i Kultursamverkansmodellen. Den beskriver även utvecklingsvilja inom andra områden där kulturen är en betydelsefull drivkraft. Kulturplanen visar en viljeinriktning och är ett prioriteringsverktyg. Den är ett underlag för samtal med staten, kommunerna, med kulturaktörer och andra politikområden.

Kulturpolitik – vad innebär det?

Det offentliga uppdraget för utveckling av kultur handlar om att skapa förutsättningar för kulturen att kunna verka och främja allas tillgång till kultur.

Kulturens frågor finns emellertid inom flera samhällssektorer och styrningen kan vara komplex, men kan förenklat beskrivas utifrån tre perspektiv - konsten, kulturen och samhället. Hela kulturplanen genomsyras av dessa tre perspektiv.

Konsten (självständighetsmålet) handlar om att skapa förutsättningar för professionella kulturskapare att verka i regionen samt insatser som främjar utveckling inom och mellan olika konst- och kulturområden.

Kulturen (delaktighetsmålet) å sin sida handlar om alla invånares tillgång till kultur som upplevelser och att själva delta och skapa.

Samhället (Samhällsmålet) belyser konsten och kulturens värde som viktig både för den enskildes välbefinnande som för samhällets utveckling.

Vägledande kulturpolitiska principer

Armlängds avstånd

Armlängds avstånd är inom kulturpolitiken en viktig och avgörande princip som innebär att politiker och tjänstepersoner inte ska besluta om innehållet i den konstnärliga verksamheten eller göra en konstnärlig bedömning av den. Det innebär att upprätthålla en balans mellan kravet på kontroll av hur skattemedel används gentemot kravet på frihet för det konstnärliga skapandet.

Konstens och kulturens egenvärde

Konst och kultur för konstens och kulturens egen skull - detta innebär att det konstnärliga uttrycket eller den kulturella upplevelsen är ett mål i sig som inte behöver tillföra något till andra områden.

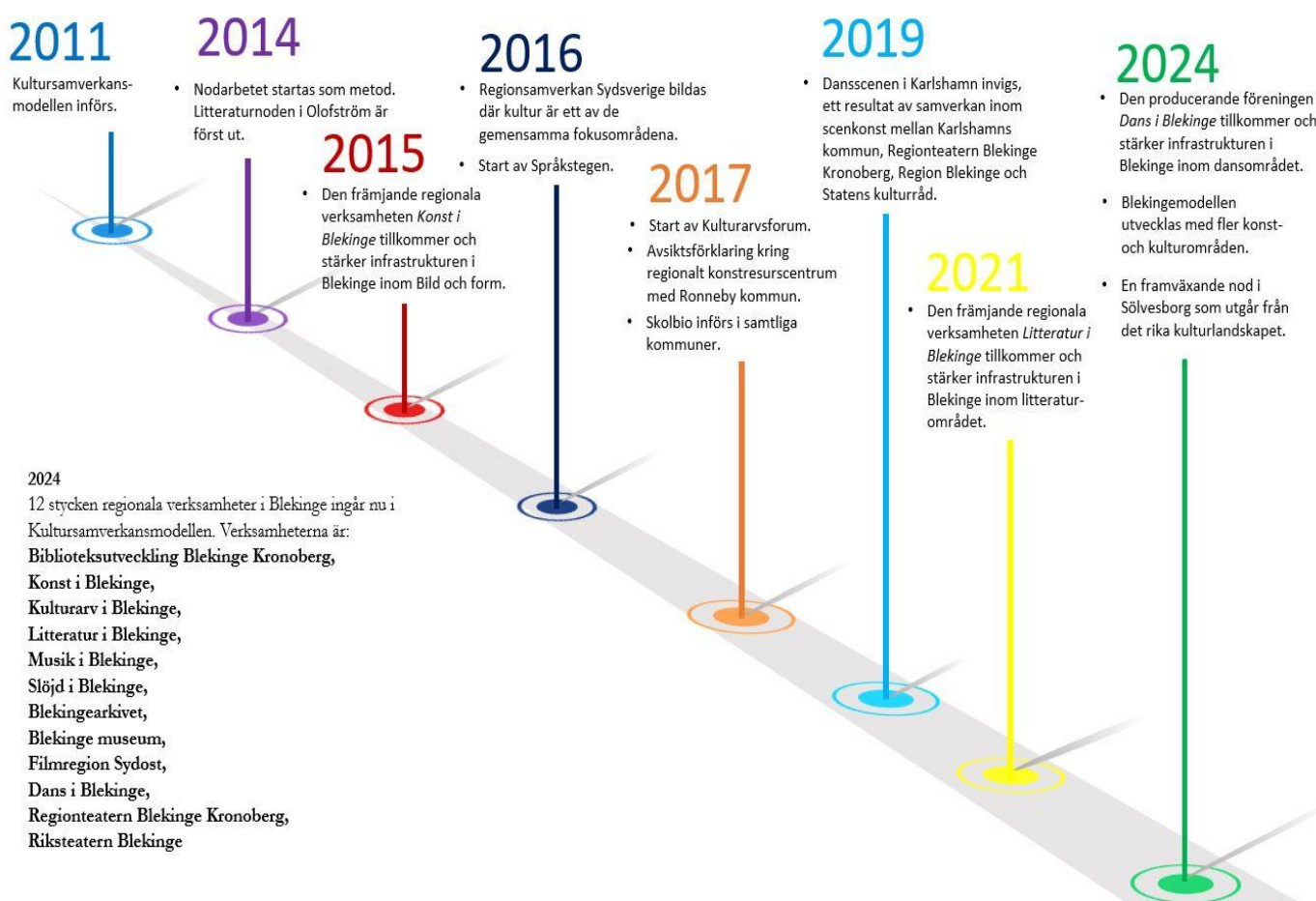
Kulturens demokratiska grund

Kulturens demokratiska grund innebär att kulturen säger något om ett samhälles demokratiska förmåga, om den får verka fritt. Det demokratiska samhället bygger på att yttrandefriheten bevakas, värnas och främjas. Ett levande och oberoende kulturliv bidrar till detta. Genom att människor får möjlighet att skapa och uttrycka sig fritt och konstnärligt, skapas förutsättningar för nya tankar och idéer som utvecklar samhället.

Regional kultur i Blekinge

En nulägesbeskrivning

Sedan Kultursamverkansmodellens införande 2011 har Region Blekinge arbetat fram och genomfört fyra kulturplaner. Under dessa år och med hjälp av kulturplanerna så har den kulturella infrastrukturen i Blekinge stärkts inom samtliga regionala konst- och kulturområden. Inom vissa konst- och kulturområden saknade Region Blekinge tidigare en regional kulturell infrastruktur inom ramen för Kultursamverkansmodellen, såsom inom till exempel litteratur, konst och dansområdet. Med hjälp av kulturplanen, genom prioriteringar och riktade satsningar, har Blekinge idag en grundläggande regional infrastruktur inom samtliga konst- och kulturområden som förordning 2010:2012 anger att Blekinges invånare ska ha en god tillgång till.

Utifrån detta nuläge kan blicken riktas framåt, dra nytta av den infrastruktur som etablerats och skapa möjligheter för att accelerera den kulturella utvecklingen i Blekinge.

Vart ska vi?

Region Blekinge har, på uppdrag av regeringen, ansvaret för den regionala utvecklingen i Blekinge. Det regionala utvecklingsuppdraget handlar om att skapa förutsättningar för hållbar regional utveckling inom olika områden, såsom infrastruktur, kollektivtrafik, kompetensförsörjning, innovation och näringsliv samt kultur och bildning. Blekinge som län har flera utmaningar av politikområdesövergripande karaktär. Dessa utmaningar lyfts i Blekinges Regionala utvecklingsstrategi *Växtplats Blekinge*, som innehåller två strategiska områden – ett Blekinge att ”växa i” och ett Blekinge att ”växa av”. Strategin visar på en målbild om hur det ska vara att bo, arbeta och besöka Blekinge i framtiden.

”Den regionala utvecklingsstrategin ska leda till att fler ska vilja leva, arbeta och utvecklas i Blekinge. Blekinge ska vara en plats för människor, företag och hållbara lösningar.”

Region Blekinges Regionala utvecklingsnämnd är en av många aktörer som arbetar med strategin. För att bidra till utvecklingen tas en Regional kulturplan fram som beskriver på vilket sätt kultur är en viktig del av samhällsutvecklingen samt vilka utmaningar och möjligheter som just Blekinges kulturliv har.

Kulturen har ett tydligt egenvärde, kulturen och det kulturella innehållet ska inte formas utifrån andra politikområdes behov och ändamål. Däremot behöver konsten och kulturen i stort tas tillvara i högre grad i samhällsutvecklingen. En utveckling där man i större omfattning ser kulturen som en självklar motor i ett välfungerande och attraktivt samhälle, som i sin tur genererar positiva effekter för andra politikområden och för olika typer av samhällsutmaningar. På så sätt bidrar kulturlivet både till ett Blekinge att ”växa i” och ett Blekinge att ”växa av”, de två strategiska områdena i Regionala utvecklingsstrategin.

En ökad lokal produktion av kultur ökar tillgängligheten och utbudet av kultur till länets invånare och besökare. I Blekinge ska man som invånare och besökare komma närmare kulturen.

Detta är en viljeriktning som kopplar an till samtliga nationella kulturpolitiska mål och som lägger grunden för de regionala kulturpolitiska mål samt särskild satsning i denna kulturplan och som beskrivs i kommande stycke. För att lyckas behöver arbetet göras i samverkan med och mellan kommuner, myndigheter, kulturverksamheter, kulturskapare och civilsamhälle.

Kulturpolitiska mål

Nationella kulturpolitiska mål

I regeringsformen 1 kap § 2 slås det fast att ”Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten”.

De nationella kulturpolitiska målen återspeglar regeringsformens bestämmelse om att den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. De nationella kulturpolitiska målen som är vägledande oberoende samhällssektor är:

- **Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.**
- **Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.**
- **Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.**

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- Särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur

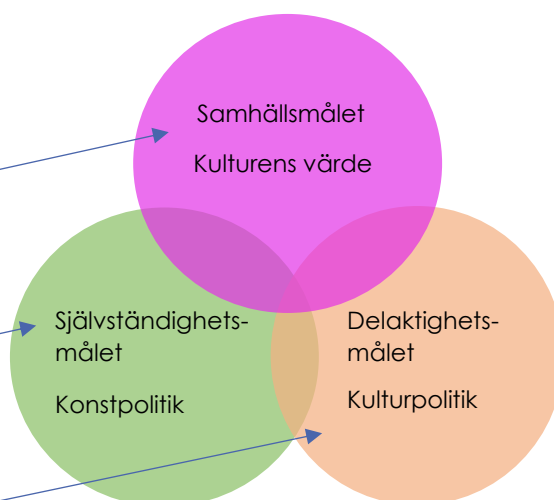
Regionala kulturpolitiska mål i Blekinge

De regionala och nationella kulturpolitiska målen utgör grunden för det regionala utvecklingsarbetet inom kultur. Regional kulturutveckling är också en viktig del i arbetet med att uppfylla Blekinges Regionala utvecklingsstrategi samt Agenda 2030.

Målen utgår ifrån de olika perspektiven för kulturpolitik som ligger till grund för beslut - konsten, kulturen och samhället.

Regionala kulturpolitiska mål i Blekinge:

- **Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge**
- **Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund**
- **Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv**

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Målet handlar om att höja kunskapen inom alla samhällssektorer och öka förståelsen för kulturens värde och kraft i samhället. Kulturen är grundläggande för vår identitet och omfattar allt vi ser, hör och rör vid. Genom att ta tillvara kulturens resurser stärks en hållbar utveckling som genomsyras av kreativitet, tillit och gemenskap.

Kulturens kraft behöver nyttjas bredare inom till exempel näringsliv, samhällsplanering, hälsa, bildning och utbildning. Inom de tvärpolitiska områdena, såsom gestaltad livsmiljö, cross innovation och kultur och hälsa, behöver kunskapen höjas och på så sätt öka nyttjandet av kulturskaparnas förmågor och kompetenser.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

Målet handlar om att ha en fortsatt fokusering på Blekinges professionella kulturskapares villkor som kärna för att utveckla kulturlivet och Blekinge.

Det handlar om fortsatt kompetensutveckling för kulturskapare, för tjänstepersoner och politiker i kommunerna samt för aktörer inom civilsamhället. Att tillsammans höja kunskapen om till exempel armlängds avstånd, upphovsrätt och avtalsenliga arvoden.

Blekinge är ett litet län både vad gäller befolkningsunderlag, infrastruktur och resurser och det är därför viktigt att fortsätta den goda samverkan som är etablerad genom Regionsamverkan Sydsverige, så att utbyte av varandras kompetenser och resurser kan ske. Genom att också arbeta för utvidgade arbetsmarknadsregioner skapas ökade möjligheter för våra kulturskapare att kunna försörja sig på sitt konstnärskap.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

Målet handlar om målgrupper, jämlikhet och tillgänglighet till kultur ur ett invånarperspektiv. Möjligheter att uppleva och själv skapa kultur ska finnas i hela Blekinge, oavsett bakgrund. I enlighet med de nationella målen ska särskilt barn och ungas tillgång till kultur beaktas.

Fokus behöver finnas på att skapa ett brett och varierat utbud av kultur i hela Blekinge samt att tillsammans med länets kommuner och civilsamhället bygga en stark kulturell infrastruktur för både stad och landsbygd.

Genom att tillhandahålla kulturella möjligheter för fler främjas en mångfald av röster, traditioner och sätt att se, tolka och förmedla konst, kultur och kulturarv.

En utveckling behöver också ske vad gäller information och marknadsföring. För att få fler besökare till kulturarrangemang, speciellt förstagångsbesökare, så måste informationen vara lättillgänglig och kommunikationskanalerna effektiva. Här behöver samverkan med Visit Blekinge utvecklas men också andra sätt att nå ut till olika målgrupper.

Särskild satsning

I syfte att skapa en katalysator för att i högre grad nå de regionala kulturpolitiska målen, visar denna särskilda satsning på behovet att ytterligare stärka den kulturella infrastrukturen, så att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet kan präglade Blekinges utveckling.

Utveckla Blekinge som produktionsplattform

Blekinge är ett litet län vad gäller storlek, antalet invånare och utifrån hur många kulturskapare som bor och verkar i länet. Det finns bara några få större institutioner och större permanenta scener i länet.

Med denna särskilda satsning vill Region Blekinge utveckla och dra nytta av de möjligheter som Blekinge som litet län kan skapa och erbjuda. Nära avstånd och täta kontaktytor, både inom och mellan de olika konst- och kulturområdena, skapar förutsättningar för att utveckla Blekinge som en plats där strukturer erbjuds som underlättar kulturellt skapande. Det kan handla om att till exempel utveckla residensverksamheter med gästande konstnärer och talangutvecklingsarbeten för blivande konstnärer i länet. Men också att vidareutveckla samverkansstrukturer och olika former av informations- och marknadsföringskanaler. Det behövs även dialog och samverkan mellan Region Blekinge och länets kommuner för utveckling kring kulturområdets behov vad gäller verkstäder, repetitionslokaler och scener.

Genom att arbeta mot detta mål kan Blekinge bli en plats där fler kulturskapare vill bo och verka för att utöva och utveckla sitt konstnärskap. Detta genererar i sin tur att mer kultur skapas i länet och att mer kultur tillgängliggörs länets invånare.

Denna satsning dockar väl in i flera andra övergripande strategier, planer och projekt, såsom Regionala utvecklingsstrategin, Besöksnäringstrategin, Handlingsplan för kulturella och kreativa branscher och Live in Blekinge.

Akwarell 3
Konstnär och fotograf:
Katja Pettersson

Blekinge, Sydsverige och omvärlden

Regionsamverkan Sydsverige (RSS)

Regionsamverkan Sydsverige är ett samarbete mellan Region Blekinge, Region Halland, Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Kronoberg och Region Skåne kring infrastruktur, kollektivtrafik, bredband och digitalisering, energiförsörjning, kompetensförsörjning och kultur. Samarbete sker på politisk och på tjänstepersonsnivå, där både styrande och oppositionspolitiker medverkar. Målsättningen är att skapa en grund för ökad tillväxt och hållbar utveckling i Sydsverige och Sverige.

Genom att dra nytta av respektive regions styrkor och skapa hållbara strukturer för samverkan främjas en likvärdig tillgång till kultur för invånare och besökare i Sydsverige. Utökad samverkan med den nationella nivån på kulturområdet och över politikområden skapar mer effektivitet i de offentliga resurserna. Sydsveriges kulturförvaltningar och kulturorganisationer utvecklar innovativa strukturer och modeller från regionalt till interregionalt där det som är gränsöverskridande och det som görs bättre tillsammans är vägledande.

Samverkan inom Regionsamverkan Sydsverige öppnar möjligheter för Blekinge att kunna erbjuda spetsutbildningar på högre nivå, få tillgång till god kompetensförsörjning till företagen och ligga i framkant vad gäller forskning och utveckling.

Regionsamverkan Sydsverige arbetar tillsammans med staten för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen och verkar dessutom för att Regionsamverkan Sydsverige ska få ett större ansvar för nationella kulturpolitiska uppdrag. Genom att överbrygga administrativa gränser och samverka tar vi tillvara kulturens potential och betydelse för utveckling och en god välfärd.

För att nå målen har Regionsamverkan Sydsverige enats kring tre kulturpolitiska prioriteringar:

- Sydsverige lockar – dynamiskt och öppet med internationell lyskraft
- Sydsverige samverkar – en kulturpolitik som stimulerar samarbeten
- Sydsverige tillgängliggör – ett gränslöst Sydsverige tillgängligt för alla

Positionspapperet realiserar genom kulturpolitiskt påverkansarbete, samverkan med myndigheter, gemensamma utvecklingsprojekt och beredningsgrupper.

Kulturplanen och Agenda 2030

Agenda 2030 visar på vår tids stora och komplexa utmaningar. Utmaningarna kräver att alla delar av samhället samverkar för en bättre värld. Kommuner och regioner är viktiga för det konkreta genomförandet genom att vara huvudmän för flera centrala verksamheter som omnämns i Agenda 2030, bland annat vård, skola, omsorg och samhällsplanering. Kulturen och kulturpolitiken är också en av många delar i samhället som kan bidra till att arbeta med de 17 målen inom Agenda 2030.

Blekinges Regionala utvecklingsstrategi pekar ut riktningen i Blekinges arbete i genomförandet av Agenda 2030 och är vägledande för kulturplanen. Inom kulturen samverkar Region Blekinge, kommunerna, det professionella kulturlivet och civilsamhället för att bidra till genomförandet.

Kulturplanens inriktning handlar främst om att arbeta med målen kring god hälsa och välbefinnande, utbildning och att främja livslångt lärande, uppnå jämställdhet och jämlikhet samt bidra till hållbara städer och inkluderande samhällen där det bland annat ingår att stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

Kommuner och region tillsammans

Samverkan

Ökad samverkan mellan kommunerna och med regionen leder till samordningsvinster. Till exempel samfinansieras Blekingemodellen – barnens kulturgaranti och de olika noderna i kommunerna. Men de regionala kulturverksamheterna verkar ständigt i kommunerna och det finns mer att samverka kring.

Kultursamverkansmodellen som infördes 2011 är en typ av flernivåsamverkan som sker i samråd och samverkan mellan stat, region och kommun, men även med andra aktörer inom kulturlivet såsom kulturskapare och föreningsliv. Regioner är ett sätt att samordna, samverka och samfinansiera, men det är i kommunerna som kulturen sker. Allt från föreställningar, konserter och föreningsträffar, till kulturskolor, bibliotek och studiecirkel. Det innefattar den offentligt finansierade kulturverksamheten, kulturföretagens verksamhet samt civilsamhällets verksamhet, vilkas olika verksamheter ofta hänger nära samman.

Regioner arbetar inom ramen för Kultursamverkansmodellen med professionell konst och kultur. I detta arbete ingår också olika typer av talangutvecklingsarbeten. Inom kommuner och civilsamhället arbetar man både med professionell kultur och amatörkultur och tillsammans skapas det ekosystem som kulturen vilar på.

Bibliotekslagen stadgar att varje kommun ska ha ett folkbibliotek och anger övergripande riktlinjer för dess verksamhet. Större kommuner är ofta huvudmän för kulturinstitutioner som museer, konserthus, konsthallar med flera. Även mindre kommuner kan vara huvudmän för denna typ av verksamheter. Nästan samtliga kommuner i landet har också kommunal kulturskola, även om man delvis organiserar den olika. I utbudet erbjuds ofta ämnen som musik, dans, drama, teater och bild. Den långsiktiga trenden är att kommunerna breddar verksamheterna och går från renodlade musikskolor till kulturskolor. I Blekinge pågår ett utvecklingsarbete för samordning mellan länets kultur- och musikskolor för fortbildning, gemensamma orkestrar etc. samt inspiration och möjlighet till fortsatt utbyggnad av kulturskolorna med flera konstformer.

Stöd till föreningsliv och studieförbund är också väsentliga delar av kommunernas kulturpolitiska prioriteringar, vilket skapar engagerade medborgare, fler professionella kulturskapare och många ideella insatser. Lokaler; såsom repetitionslokaler, scener och utställningsytor efterfrågas i stor utsträckning. Det finns också kommuner som arbetar med kultur som en viktig beståndsdel i stads- och platsutveckling samt för att främja besöksnäring med mera. Samverkan sker också med andra politikområden som exempelvis utbildning, vård och omsorg.

Nodarbete

Under 2014 startade Region Blekinge metoden att i samverkan mellan region och kommuner etablera noder inom specifika konst- och kulturområden utifrån kommunernas egna särskilda intressen och möjligheter. Nodarbetet har utvecklats över tid och inkluderar idag samtliga 5 kommuner i Blekinge.

Att tillsammans med respektive kommun i Blekinge arbeta för att utveckla förutsättningarna för varje kommun är ett av de viktigaste verktygen för att kunna utveckla hela Blekinges kulturliv. Numera finns det ett regionalt konstresurscentrum i Ronneby, en litterär nod i Olofström, en scenkonstnod i Karlshamn, en filmnod i Karlskrona och en framväxande nod i Sölvesborg som utgår från det rika kulturlandskapet. Detta är satsningar som samfinansieras av region och kommun där kommunerna har utgått ifrån sina särskilda möjligheter att utvecklas. Platsen att utgå ifrån är viktig för att kunna fokusera och samla kompetens, men utkomsten och resurserna är till för hela Blekinge. Det vill säga, kunnandet, kompetensen och infrastrukturen som skapas i varje nod är till för kulturskapare, föreningar och kommuner i hela Blekinge.

Nedan följer kommunernas beskrivningar av kulturens roll och utveckling i den egna kommunen.

Karlshamns kommun

”Kulturen i Karlshamn ska kunna jämföras med luften vi andas. Den ska genomsyra alla områden från böckerna vi läser, musiken vi hör, maten vi äter eller rörelserna vi skapar.” (ur Mål, budget och plan 2025–2027).

Ett nytecknat avtal mellan Karlshamns kommun och Regionteatern Blekinge Kronoberg borgar för en långsiktig satsning på scenkonst i Blekinge och bättre förutsättningar för lokal samverkan i Karlshamn. Lokstallarna fortsätter därmed att stärka sin ställning som betydande plats för konst, scenkonst och kulturellt föreningsliv i Karlshamn.

Under hösten 2024 invigdes den nya hybridarenan ”Navet” på Östra piren med plats för ca 330 sittande. Satsningarna på Östra Piren som också rymmer 2 nya biografier, restaurang, skybar, kontors- och möteslokaler samt ett helt nytt campus är viktig för Karlshamns utveckling och bidrar med nya samverkansmöjligheter mellan näringsliv, kommun, region, kulturaktörer, högre utbildning och civilsamhälle.

De kommunala verksamheterna (Musikskola, Bibliotek och Kultur samt Fritidsgårdar) verkar för en meningsfull fritid som genomsyras av gemenskap, lärande, rörelse och kreativitet för alla medborgare och besökare i Karlshamns kommun. Barn och ungdomar är en prioriterad målgrupp.

Framöver kommer folkbiblioteket i Mörrum att flytta till ändamålsenliga och centralt belägna lokaler och Stadsbibliotekets lokaler i Citygallerian fortsätter att utvecklas. Vidare vill Karlshamns kommun skapa bättre förutsättningar för arrangörer och utövare och kommer se över bokningsprocess, taxor, tillgänglighet och möjligheter kopplat till alla kommunala spelplatser.

Se mer www.karlshamn.se/uppleva

Exempel på infrastruktur i Karlshamn inom kulturområdet:

- Stadsbibliotek och 4 filialer
- Musikskola
- Estetiskt gymnasium
- Större kulturevenemang: Brådjupa dansfestival, Berättarkraft, Teatersmedjans Kastellteater, Östersjöfestivalen, Kulturnatten, Lilla Kulturdagen,
- Större scener: Lokstallarna, Karlshamns stadsteater, Bellevueparken, Piren
- Ca 35 kulturföreningar
- Fria grupper: Verateatern, Sandelius Kultur & Nöje
- 12 repetitionslokaler
- Utställningslokaler: Karlshamns konsthall, Stadsbiblioteket
- Det finns ett antal museer i kommunen, såsom t ex Karlshamns museum inklusive Punchmuseum och Skottbergsgården
- Det finns flera intressanta kulturmiljöer och byggnadsminnen, bl a Vaggaskolan, och Tennishallen
- Biografier

Karlskrona kommun

Kulturen är inget särintresse utan måste finnas med överallt, den måste genomsyra hela samhällsbygget. Kulturen kan bidra till kommunens arbete med att skapa attraktivitet och främja innovation. Det finns en inbyggd inre kreativ kraft som starkt kan bidra till en positiv samhällsutveckling.

Karlskrona kommun, fördelat till Tillväxt- och näringslivs-avdelningen och Kultur- och fritidsförvaltningen, leder tillsammans med våra samverkanspartners Region Blekinge och Blekinge Tekniska Högskola Filmnod Blekinge. Syftet med noden är att ta fram förutsättningar för inkommande filmproduktioner samt att främja uppbyggnaden av en film-industri med centrum i Karlskrona. En startpunkt för detta arbete är uppbyggnaden av Sveriges största Virtual Production Studio.

Kulturskolan erbjuder barn och ungdomar en pedagogisk, lustfylld, skapande och frivillig verksamhet för konstnärlig och personlig utveckling. Kulturskolan verkar för ett brett utbud inom konstnärliga ämnen och arbetar aktivt för att alla barn och ungdomar – oavsett mentala, fysiska, kulturella, sociala, geografiska eller ekonomiska förutsättningar – kan delta i verksamheten. Arbete pågår med att bygga en ny kulturskola med ändamålsenliga lokaler som beräknas stå klar 2026.

Världsarvet Örlogsstaden Karlskrona erbjuder fantastiska upplevelser i unika miljöer. Som en kulturell magnet för tillväxt kan världsarvet bland annat bidra till att bevara och främja kulturarvet och bidra till en hållbar platsutveckling.

En viktig uppgift för kommunen är att tillhandahålla infrastruktur för kulturutveckling, vilket kan vara tillgång till repetitionsytor, scener, utställningsytor och ekonomiskt stöd för producerande kulturaktörer och det lokala kulturlivet¹.

Se mer www.karlskrona.se/kultur

Exempel på infrastruktur i Karlskrona inom kulturområdet:

- Stadsbibliotek, 8 filialer, 1 biblioteksbus
- Kulturskola
- Estetiskt gymnasium
- Litorina Folkhögskola
- BIBA - Blekinge Internationella Brass Academy 7,5 hp
- Större kulturevenemang: Skärgårdsfesten, Pumpa-festivalen, Våröppning i Wämöparken, Världsarvsdagarna
- Scener: Konserthusteatern, Sparresalen, Wämöparken, Porslinan, Musikhuset Oden, Brinova arena, NKT Arena, Drottningkärs kastell
- Repetitionslokaler/musikstudios: Musikhuset Oden, Musik i Blekinge, Fryshuset, Musik- och filmkluster.
- Karlskrona Blue Port Studio
- Fria Grupper: Karlskrona musikteater, Karlskronarevyn.se
- Ca 60 kulturföreningar
- Museer: Blekinge museum, Marinmuseum, Bil- och Porslinsmuseum
- Världsarvet Örlogsstaden Karlskrona
- Marinens Musikkår
- Biograf

Bild från kommunen ska infogas

Olofströms kommun

Olofströms kommun har ett rikt kulturliv med många aktiva kulturföreningar som erbjuder ett brett kulturutbud över hela kommunen. Kulturhuset i centrala Olofström ägs sedan 2024 av kommunen med möjlighet att utvecklas till en dynamisk plats för litteratur, konst och scenkonst.

Genom ett regionalt uppdrag inom litteraturutveckling och samverkan med Olofströms kommun ska litteraturen som konstform ges möjlighet till utveckling i Blekinge. Arbetet sker i nära samarbete mellan bibliotek, kulturverksamhet och föreningsliv.

I Olofström levandegörs arvet efter Harry Martinson, Sven Edvin Salje och andra lokala författare. Tillsammans med regionen utvecklar kommunen sin roll som Blekinges litterära nod. I samarbete med region, föreningsliv, skolor och andra aktörer kan vi skapa en levande litterär miljö där både unga och etablerade författare hittar en plattform. Ambitionen är att göra Jämshög till en internationell bokby.

Olofström har också ett rikt industriellt kulturarv som förvaltas och utvecklas genom innovativa sätt att presentera bruksortens historiska betydelse.

Se mer www.olofstrom.se/uppleva-och-gora/kultur

Exempel på infrastruktur i Olofström inom kulturområdet:

- Huvudbibliotek och två meröppna filialer
- Musikskola
- Jämshögs folkhögskola
- Större kulturevenemang: Berättarkraft, Näselfrossa, Brygghäng, Allsång i augusti
- Scener: Kulturhuset och Jämshögs folkhögskola, utomhusscenen i Holje och ett antal mindre scener
- Ca 20 kulturföreningar
- Utställningslokalen Konstlängan i Holje park
- Konstnärskollektiv: Föreningen Konsthändigt
- Större projekt: Selma och Harry - en inledande resa
- Det finns ett antal museer i olika delar av kommunen
- Det finns flera intressanta kulturmiljöer och en handfull byggnadsminnen
- Residens för författare och konstnärer som söker vistelsestipender i Alltidhults och Nebbeboda skola

Brygghäng är ett återkommande arrangemang som genomförs i samarbete mellan kommun och föreningsliv.
Foto: Anders Olsson

Ronneby kommun

I Ronneby kommun är kultur en viktig del i en hållbar utveckling av samhället och bidrar till kommunens vision. *”Alla människor ska ha samma rättigheter och lika värde och varje enskild individ skall bemötas med respekt och erbjudas god kommunal service, en attraktiv livsmiljö, ett levande kulturliv och en rik fritid” (Vision, Ronneby kommun)*

Konst och kultur har ett egenvärde och utgör en strategisk tillväxtfaktor för att utveckla Ronneby kommun så att fler människor kan bosätta sig, trivas och vara verksamma i kommunen. Oavsett bakgrund och förutsättningar ska Ronneby kommuns verksamheter för konst och kulturliv bidra till god hälsa och ökat välbefinnande för kommunens invånare. Därför är det viktigt att se konst och kultur i ett vidare perspektiv i samhällsutvecklingen i Ronneby kommun. Ett fritt och obundet konst- och kulturliv gynnas och utvecklas i Ronneby kommun genom samarbete med exempelvis Region Blekinge, professionella kulturutövare, lokalt föreningsliv samt utifrån styrdokument.

Blekinges regionala resurscentrum för konst är Kulturcentrum Ronneby konsthall som är en av södra Sveriges största konsthallar med verkstäder för konstnärlig produktion i grafik, textilttryck och emalj. Ronneby kommun och Region Blekinge samarbetar utifrån visionen att Kulturcentrum Ronneby konsthall ska vara en självklar mötesplats för kommunens invånare, besökare och konstnärer i Ronneby, Blekinge och Sverige. Vidare ska det regionala resurscentrumet vara en viktig aktör för svensk och internationell samtidskonst, design och konsthantverk.

Se mer www.ronneby.se/kultur

Exempel på infrastruktur i Ronneby inom kulturområdet:

- Stadsbibliotek, 4 filialer, 1 bokbuss
- Estetiskt gymnasium
- Kulturskola
- Estetiskt gymnasium
- Blekinge folkhögskola
- Olika kulturevenemang
- Repetitionslokaler
- Scenkonstlokaler
- Det finns ett stort antal fria grupper och kulturföreningar
- Kulturcentrum Ronneby Konsthall
- I centrala Ronneby och utanför centralorten finns ett flertal olika museer och kulturmiljöer
- Ronneby brunn med Kallvattenkuren
- Biograf

Sölvesborgs kommun

I Kommunfullmäktigemålen och kommunens alla fyra strategiska områden finns kulturverksamheten med som en viktig del i samhällsutvecklingen.

Verksamheterna kan kopplas till människors livskvalité och hälsa. Meningsfull kulturell verksamhet ger goda uppväxtvillkor för barn, ungdom och vuxna.

Sölvesborg är en kulturhistoriskt intressant stad med en lång historia i såväl dansk som svensk ägo. Kommunen har inlett en dialog med Region Blekinge om att bli en nod inom ramen för den långa historien och med det tillhörande landskapet och det lokala kulturarvet.

Sölvesborgs kommun arbetar med en utredning kring hur musikskolans verksamhet ska kunna breddas med mer verksamhet, med målet att etablera en kulturskola i framtiden.

Kommunen har också en utmaning i framtiden att försöka skapa en större plats för scenkonst, vilket skulle innebära att kommunen kunde få fler och större arrangemang att erbjuda. Idag har kommunen god tillgång till mindre scenplatser i olika lokaler.

Sölvesborgs kommun vill stödja kulturverksamheter, såväl den egna som andra verksamma aktörer genom olika insatser. Nyttänkande, resursoptimering och samarbete är en avgörande faktor för att kunna erbjuda en bred och rik kulturverksamhet.

Se mer www.solvesborg.se/uppleva-ochgora/kultur-och-evenemang

Exempel på infrastruktur i Sölvesborg inom kulturområdet:

- Huvudbibliotek och tre meröppna filialer
- Musikskola
- Valjevikens folkhögskola
- Större kulturevenemang; Konstexplosion, Killebom, Kulturkalaset, Sweden Rock, Jazzfestival
- Ca 40 kulturföreningar
- Scener: Många mindre scener och föreningslokaler för diverse arrangemang
- Kulturlokaler: Slottslängorna, Listers Härads Tingshus
- Repetitionslokaler
- Konsthall
- Det finns ett antal museer i kommunen, såsom t ex Sölvesborgs museum
- Det finns flera intressanta kulturmiljöer och byggnadsminnen, t ex Sölvesborgs slott/borg
- Biograf

Tvårsektoriella områden

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Kulturens kraft ska inte underskattas och den bidrar på många olika sätt i samhällsutvecklingen. Kulturens betydelse för människors hälsa och välbefinnande, för en Orts attraktionskraft och identitet samt för en socialt hållbar utveckling finns väl dokumenterad. Betydelsen av det mellanmännsliga ökar när världen omkring oss känns allt osäkrare.

Kulturens betydelse för samhällets beredskap och försvarsvilja

Försvarsberedningen konstaterar i totalförsvarsrapporten Kraftsamling (Ds 2023:24) att det är viktigt att så långt möjligt upprätthålla kulturverksamhet i händelse av krig. Kulturlivet är en motståndskraft i sig, och ett viktigt uttryck för vårt demokratiska statskick. Ett livaktigt och fritt kulturliv är en kraft för sammanhållning och motståndskraft och därmed viktigt för vår försvarsvilja. Kulturlivet, folkbildningen och civilsamhället spelar en stor roll för gemenskapen. Kulturinslag är också ett välkommet avbrott och ger förströelse i svåra tider.

Kulturens betydelse för människors hälsa och välbefinnande

Existentiell hälsa är att ha en grundsyn på livet som skapar ett förhållningssätt som gör att vi tänker, känner och handlar på ett sådant sätt att vi upplever att vi mår tillräckligt bra och att vi tillräckligt ofta upplever livsmod, livsglädje, livsmening så att det känns möjligt att leva, även när livet utmanar. Det är viktigt att bära med sig att kultur kan vara ett verktyg för hälsa och folkhälsa och med det understryka att kultur inte bara har ett underhållningsvärde.

”Kulturen finns för att den behövs!”
Kristoffer Grip,
bildkonstnär

Under de senaste två årtiondena har forskningen kring kulturens betydelse för hälsan ökat. 2019 kom Världshälsoorganisationens (WHO:s) första rapport kring området kultur och hälsa. Rapporten bygger på en omfattande litteraturgenomgång och visar bland annat konstens positiva hälsoeffekter i livets alla åldrar, såsom att till exempel körsång bidrar till minskad stress, ökade nivåer av oxytocin och dopamin, stärkt immunförsvar, ökad känslomässig närvaro och samhörighet med andra. WHO menar att estetiska och skapande verksamheter bör integreras i vård och omsorg i olika former, från neonatal till palliativ vård, och att detta kan ge positiva effekter både hälsomässigt och ekonomiskt. Konst och kultur kan finnas i vårdmiljöer på sjukhus, men också inom social omsorg. Kultur kan också vara en resurs i rehabiliteringsarbete genom att tillvarata de friska resurser som finns hos patienten.

På ett förebyggande och hälsofrämjande plan har forskning visat att kulturaktiviteter, som till exempel musik, litteratur eller dans även ger människor en känsla av sammanhang och en bättre beredskap att möta sjukdomar, psykiska trauman och sociala problem. Kulturella uttryckssätt har genom människans historia använts för att bearbeta livets grundförutsättningar och för att skapa mening. Läsfrämjande arbete har kopplingar till hälsa och folkhälsa, kan du läsa och uttrycka dig muntligt och skriftligt kan du också delta i samhället och uttrycka dina behov. Språket är således en demokratisk möjliggörare, och att ha en egen röst främjar individen och i förlängningen folkhälsan. Detsamma gäller även för andra kulturupplevelser, kulturaktiviteter och kulturmiljöer.

Kulturens betydelse för en Orts attraktionskraft och identitet

Miljön vi lever i berör oss varje dag och bidrar direkt till hur vi mår och trivs samt hur människor och samhälle fungerar. När miljöer planeras, byggs och förvaltas möts många olika aktörer. Politik för gestaltad

livsmiljö tar ett helhetsgrepp om arbetet med den gestaltade livsmiljön och slår fast att arkitektur, form, design, konst och kulturmiljö har avgörande betydelse i samhällsbygget, med människan i fokus. Gestaltad livsmiljö är såväl ett synsätt som måste finnas med i allt som rör vår fysiska miljö, som den fysiska miljön i sig.

Politik för gestaltad livsmiljö rör såväl ny bebyggelse som befintlig, såväl hus som parker och andra mellanrum. Från de stora landskapen till dörrhandtaget, samt hela processen från översiktlig planering till genomförande och förvaltning. Det är stora delar av vårt samhälle som berörs av politikområdet och aktörer på såväl lokal och regional som nationell nivå har ett ansvar för politikens genomslag. Det är viktigt att förstå sin roll och hur den påverkar helheten.

Ökade kunskaper om kulturarv och kulturmiljöer skapar bättre förutsättningar för att utveckla arbetet med gestaltad livsmiljö. Inom detta område kan museerna vara en samhällelig resurs och kunskapsnod som kan utvecklas ytterligare. Som ett exempel kan kunskapen om efterkrigstidens kulturmiljöer behöva förstärkas för framtida bevarande.

För att stärka platsers attraktivitet och ta tillvara dess identitet behöver attraktiva livsmiljöer utvecklas utifrån Blekinges unika möjligheter och förutsättningar. Blekinge erbjuder en unik kombination av natur- och kulturvärden som biosfärområde, världsarv, naturreservat och skärgård. Genom att både bevara, använda och utveckla natur- och kulturmiljöerna kan dessa bidra till ökad attraktivitet. Även konstnärliga uttryck som integreras i samhällsplaneringen bidrar till att utveckla attraktiva boende- och livsmiljöer i hela Blekinge. För att stärka konstnärer följer staten 1 %-regeln, som innebär att en procent av den totala budgeten för ny-, om- och tillbyggnad avsätts för konstnärlig gestaltning. Det är en rekommendation att även kommuner och regioner ska göra detsamma.

Inom Region Blekinge arbetar en tvärssektoriell arbetsgrupp med gestaltad livsmiljö. I arbetsgruppen finns det representation från samhällsbyggnad, näringslivsutveckling, konst och kulturarv. Till arbetsgruppen finns en större referensgrupp kopplad för att få med breddade kunskaper och perspektiv från hela länet.

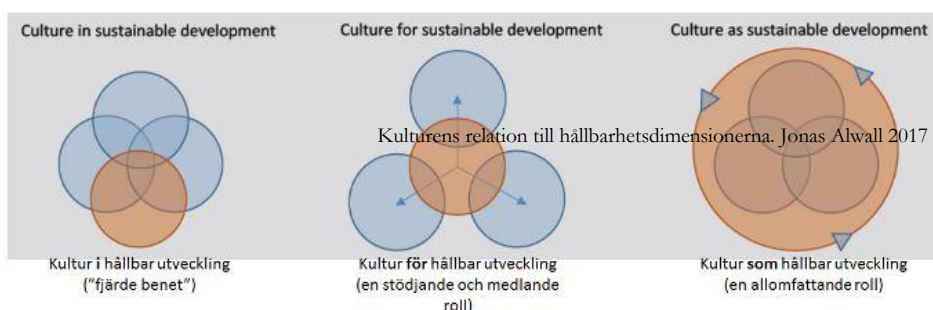
Kulturens betydelse för social hållbar utveckling

Med antagandet av Agenda 2030 identifieras kulturens roll i hållbar utveckling. Här inkluderas till exempel kulturarv, kulturella och kreativa branscher, kreativitet och innovation, lokala samhällen och kulturell mångfald. (Unesco) Den kulturella hållbarheten främjar mångfald och en balanserad tillväxt som accepterar och respekterar allas rättigheter.

Blekinge är en del av världen och världen är en del av Blekinge. Här möts människor med olika bakgrund, erfarenheter och förutsättningar. Den som lever och verkar här ska ha ett globalt utbud av arbetsmarknad, utbildningar och kultur. Utvecklingen bygger på förmågan att ta vara på människors olika erfarenheter och bygga tillit till varandra genom en öppenhet för nya kulturer.

Kultur kan spela en viktig roll för att hålla ihop vårt samhälle. Myndigheten för kulturanalys (MYKA) lyfter i sin forskning särskilt fram konstens och kulturens förmåga att bidra till inkludering, social tillit och samman-

hållning, och till att överbrygga sociala och kulturella skillnader i samhället. MYKA pekar på att konsten och kulturen erbjuder människor möjlighet till uttryck, reflektion och kritiskt tänkande, vilket är viktiga delar i ett fungerande demokratiskt samhälle. Kulturdeltagande kopplas också till ökad benägenhet att arbeta ideellt och

att delta i allmänna val. Forskningen bedömer att konst och kultur har potential att bidra till positiva attityd- och beteendeförändringar, exempelvis i miljöfrågor och frågor som rör interkulturell tolerans, ideellt engagemang eller att motverka kriminellt beteende.

Möten och gemenskap över köns-, ålders-, etnicitets- och kulturgränser stärker mångfalden, delaktigheten och tilliten i samhället, vilket är viktigt för att människor ska må bra. Civilsamhället och offentlig sektor behöver tillsammans utveckla mötesplatser där människor med olika bakgrunder, erfarenheter och förutsättningar möts. Det sker med fördel i samverkan med kulturens verksamheter och dess olika arenor.

Folkbildning

Folkbildning används som ett samlande begrepp för den fria och frivilliga bildningen, det vill säga den folkbildning som bedrivs genom studieförbund, folkhögskolor och folkbibliotekens verksamhet. Folkbildningen förenar människor och skapar möjligheter att, tillsammans med andra, öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället vilket bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 om livslångt lärande och hållbara samhällen. Bildning gör att vi människor kan överskrida de begränsningar som ryms i nation, kön, religion, etniskt ursprung eller andra identiteter. Bildning har blivit än mer viktig, då polariseringen i samhället är påtaglig. Att bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet, är ett av statens fyra syften med stödet till folkbildningen. De övriga tre syftena handlar i korthet om att folkbildningen ska bidra till att stärka och utveckla demokratin, göra det möjligt för en mångfald av människor att påverka sin livssituation och delta i samhällsutvecklingen samt utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.

”Bildning är det som finns kvar sedan vi glömt allt vi lärt oss!”
Ellen Key

Studieförbunden genomför studiecirklar, föreläsningar och annan folkbildning. Studieförbunden genomför tillsammans med sina medlemsföreningar också utvecklingsarbete genom ämnesspecifik kompetensutveckling samt föreningskunskap och projektledning.

Folkhögskolan är en egen utbildningsform för vuxna i det svenska utbildningssystemet och en viktig del i kompetensförsörjningen, som tack vare möjligheterna att agera flexibelt kan möta samhällets efterfrågan snabbt. Pedagogiken gör det också möjligt att möta de som behöver studiemotivation, står långt ifrån arbetsmarknaden eller är ny i Sverige. Men för att resurserna ska tas tillvara behövs gemensamma ställningstaganden och gemensam regional kapacitet. Ett mer strategiskt och systematiskt arbete är viktigt för att stärka samverkan ytterligare, till exempel genom att vara en plats för arrangemang och kulturaktiviteter.

Folkbildningen i Blekinge består av folkbibliotek med filialer i alla kommunerna, fyra folkhögskolor och åtta studieförbund med olika profilering men med gemensam grund om det livslånga lärandet, fritt och frivilligt deltagande samt alla människors lika värde. Folkbildningen företräds på regional nivå av Blekinge Läns Bildningsförbund.

Det är angeläget att stärka folkbildningens roll i samhällsutvecklingen, som aktör för att främja allas möjlighet till bildning, rätten att uttrycka sig, kulturupplevelser och till att utveckla sina skapande förmågor. Men också som en viktig del av infrastrukturen för lärande och hållbar social utveckling. Tack vare anpassningsbara organisationer är studieförbunden och folkhögskolorna viktiga aktörer i att nå nya grupper och ta sig an nya uppdrag, i takt med att omvärlden förändras.

Kulturens betydelse för ekonomisk utveckling

En förutsättning för Blekinges utveckling är förmågan till förnyelse och omställning. Konsten och kulturen har tillgångar och förmågor som kan påskynda innovationskraften genom att bidra med nya perspektiv till flera samhällssektorer. Kulturverksamheter bedöms i MYKA:s studier bidra till den ekonomiska utvecklingen på såväl nationell som regional och lokal nivå. I relation till offentliga investeringar på kulturområdet betonas att dessa genererar verksamheter och arbetstillfällen som i sin tur bidrar till ekonomisk aktivitet och ökade skatteintäkter. Forskningen pekar också på att kulturverksamheter genererar intäkter och bidrar till städers,

regioners eller länders turism, vilket i sin tur bidrar till ökad ekonomisk utveckling inom flera olika branscher. Verksamheter inom kultursektorn bedöms bidra till kunskapsutveckling, innovation, entreprenörskap och utveckling inom kreativa branscher. Ett rikt kulturliv är viktigt för att specifika platser ska kunna locka till sig återvändare, specialutbildad arbetskraft och näringslivsetableringar.

För att uppnå en större samsyn och nyttja konsten och kulturen i samhällsplaneringen behövs länkar mellan forskning, kulturliv och olika samhällssektorer, där Region Blekinge tillsammans med kommunerna har en roll att spela. Projektet Cross Innovation Southern Sweden lyfter de kulturella och kreativa branschernas förmåga att innovera övriga branscher, både privata och offentliga. Kultur och kulturmiljöer har en betydande roll för regioners innovativa utveckling och attraktionskraft. Andra viktiga branscher för Blekinge är spel- och filmbranscherna, som även driver utveckling av ny teknologi inom andra områden såsom hälsa, sjukvård och utbildning. Branscherna inspirerar kommande generationer av programmerare, ingenjörer och kreatörer.

Kulturella och kreativa branscher är en fråga för både näringspolitik och kulturpolitik, men främst är det en tillväxt- och näringspolitisk fråga. Politikområdena behöver samverka mer och vara representerade tillsammans då frågan diskuteras, för att kunna ge bästa möjliga förutsättningar för de kulturella och kreativa branscherna. I Handlingsplan för kulturella och kreativa branscher 2023-2030 poängteras att samverkan mellan områdena behöver utvecklas både inom politik och tjänsteorganisationer.

En diversifieringsstrategi inom företagandet i Blekinge är att främja nyföretagandet inom växande branscher, exempelvis besöksnäring och kulturella och kreativa branscher. Fördelar med dessa branscher är att de dels attraherar externt kapital i form av besökare och export, dels att de bidrar till att öka platsens attraktivitet. Det företagsfrämjande systemet behöver dock fortsatt anpassas till solo- och småföretag för att kunna stödja utvecklingen. Och kunskapen om upphovsrätt och immateriella tillgångar behöver öka.

Kulturen en del av en stark besöksnäring

En studie av Visit Sweden visar att kulturturismen har en stor outnyttjad potential. Särskilt pekar man i studien på en efterfrågan på autentiska och minnesvärda upplevelser, önskan att uppleva vardagsfirande och lokala nöjen samt en strävan efter att som besökare bidra till en mer hållbar kultur.

Blekinge som destination har mycket att erbjuda, inte minst utifrån kulturarvet. Blekinge har ofta varit mitt i centrum för de stora händelserna, vilka har lämnat många spännande spår, stora som små. Att besitta ett världsarv är få förunnat och utgör en viktig grundplåt i utvecklingsarbetet. Att produktutveckla kulturarvet kan vara ett sätt att bevara och förstärka den historiska identiteten och den blekingska kulturen, nu och i framtiden, i enlighet med Besöksnäringstrategi Blekinge 2030.

Även inom samtida konst och kultur ligger Blekinge i framkant på många områden och de olika konstformerna kan beröra oss på djupet och kommunicera bortom orden. Ibland lågmält och ibland sprakande högljutt. Ibland traditionellt och ibland modernt. Att tänka nytt och nyttja närheten, både geografiskt och mellan konstformer, sektorer och näringar skapar crossinnovation och utveckling för hela regionen.

Kultur som reseanledning paketeras med fördel i samverkan; med kommunerna, kulturföreningarna och kulturskaparna tillsammans.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

De enskilda kulturskaparna tillhör kulturlivets fundament. Att kulturskaparna kan arbeta under rimliga villkor är en förutsättning för ett livskraftigt och dynamiskt kulturliv. Och grunden för konstnärspolitiken är erkännandet av den betydelse konsten har för enskilda och för hela samhällets utveckling och vitalitet.

För att leva upp till de nationella och regionala målen krävs förutsättningar för konstnärligt skapande som utforskar nya områden, utmanar gränser och synliggör olika aspekter av tillvaron. Att stärka den kulturella infrastrukturen är en av uppgifterna för den regionala kulturpolitiken samt att tillsammans med staten och kommunerna stärka professionella kulturskapares villkor och förutsättningar att verka i Blekinge. För att slå vakt om den konstnärliga friheten är det också avgörande att principen om armlängds avstånd mellan politiska beslut och konstnärligt innehåll upprätthålls.

Kulturinstitutionerna, tex museerna, har en viktig roll som arenor för fri åsiktsbildning, vilket även tydligt framgår i Museilagen.

Region Blekinge sammankallar kontinuerligt ett Kulturskaparsamråd för att samråda med professionella kulturskapare om utvecklingsfrågor. Kulturskaparsamrådet samlar professionella kulturskapare, en representant för varje konst- och kulturområde. Syftet är att tillsammans diskutera insatser som kan genomföras för att förbättra förutsättningarna för professionella kulturskapare att verka i Blekinge.

Gruppen konstnärligt yrkesverksamma är inte en homogen grupp. Inkomsterna varierar kraftigt mellan de olika yrkesområdena enligt Myndigheten för kulturanalys rapport från 2024. Yrkesområden där merparten var kombinatorer eller renodlade egenföretagare hade generellt sett lägre förvärvsersättning än områden där merparten hade hög andel av inkomst från anställning. Medianinkomsten för anställda kulturskapare var 91 procent av medianinkomsten för hela befolkningen inom övriga yrken medan kombinatorer och egenföretagare hade en medianinkomst på 68 procent av medianinkomsten för övriga branscher. Detta framgår särskilt tydligt om man jämför till exempel områdena Industridesign och Bild och form. Inkomsterna från näringsverksamhet är påtagligt högre inom gruppen konstnärligt yrkesverksamma i jämförelse med övriga förvärvsarbete i befolkningen. Det visar att konstnärligt yrkesverksamma, i jämförelse med övriga förvärvsarbete, i högre utsträckning driver företag och att näringsinkomsterna ofta utgör en betydande del av den samlade inkomsten.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden på kulturområdet omfattar en stor andel tillfälliga anställningar och det finns därför ett stort antal frilansande konstnärer. Scenkonstallianserna på teater-, dans- och musikområdet verkar för att öka frilansande scenkonstnärers sociala och ekonomiska trygghet, avlasta arbetslöshetskassan, utveckla matchning och förmedling samt stimulera den konstnärliga utvecklingen.

Folkbildningen, folkhögskolorna och studieförbunden i synnerhet, är en mycket betydelsefull del av den kulturella infrastrukturen för utbildning, fortbildning och

Arbetsförmedlingen Kultur Medias definition av professionella kulturaktörer: Kulturskapare med en högre konstnärlig utbildning inom sitt konstområde, exempelvis från konst- och musikhögskola, alternativt om kulturskaparen saknar formell utbildning ska hen under de senaste tre åren (fem för bildkonstnärer) huvudsakligen arbetat med sin konstform under sin yrkesverksamma tid samt ha verkat i etablerade sammanhang genom återkommande professionella engagemang.

”Kulturskaparna i Blekinge behöver synliggöras mer!”
Halewijn Bulckaen,
konsthantverkare

som arbetsmarknad för professionella kulturskapare. Många kombinerar sin konstnärliga verksamhet med exempelvis undervisning och handledning.

Socialförsäkringssystemen är i många avseenden uppbyggda för fast anställda arbetstagare med regelbunden inkomst, vilket sällan gäller för kulturskapare. Kulturskapare har ofta oregelbundna inkomster som kommer från olika håll, till exempel inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Det resulterar i svårigheter att veta hur stor ersättningen kan bli från socialförsäkringsförmåner som är baserade på den sjukpenninggrundande inkomsten. Kulturskapare har ett lägre utnyttjande av föräldrapenning, bostadsbidrag och försörjningsstöd än befolkningen i allmänhet, trots att de har en lägre genomsnittlig inkomst. Kulturskapare har i mindre grad en kollektivavtalad tjänstepension än befolkningen som helhet. Detta i kombination med låga inkomster medför risker för mycket låga pensioner.

Hot och hat mot kulturskapare har blivit allt vanligare och digitaliseringen har också gjort att hot och hat är lättare att uttrycka. I arbetet med att främja arrangemang och öppna arenor är det viktigt att kulturskapare, såväl som arrangörer, har kunskap om armlängds avstånd och ett stöd som skapar trygghet vad gäller tillämpning av principen. En arbetsmiljö med informella nätverk och otrygga anställningar har gett utrymme för förtryck och allvarliga kränkningar, vilket det bland annat har vittnats om i #metoo-rörelsen.

Ersättning

Upphovsrätten har en central betydelse för att professionella kulturskapare ska få en skälig ersättning för det arbete som utförs. Till upphovsrätten har även vissa offentlighetsrättsliga ersättningar kopplats. Det gäller biblioteksersättningen till upphovspersoner av litterära verk, visningsersättningen till bild och formkonstnärer samt fonogramersättningen, vilka samtliga bygger på att staten ersätter användningen av konstverk, vid utlåning av litterära verk och musikaler från bibliotek, respektive placering av konstverk i offentlig miljö. MU-avtalet, medverkans- och utställningsersättning till konstnärer, som tecknats mellan staten och ett antal organisationer på konstområdet, har starkt stöd bland intressenterna och har ökat konstnärers ersättning för utfört arbete.

2023 trädde en ny upphovsrättslagstiftning i kraft i Sverige i syfte att ytterligare harmonisera upphovsrätten i EU och anpassa den till den digitala miljön. Det handlar bland annat om att skapa en välfungerande marknad för upphovsrätt, där upphovspersoner och utövande konstnärer i större utsträckning ska få ta del av de värden som användningen av deras verk och prestationer genererar.

Kulturella och kreativa branscher

De företag som har kulturskapande eller kreativa processer som huvudsaklig del av sin affärsidé eller råvara räknas till kulturella och kreativa branscher. Många av företagen är soloföretagare och arbetar med immateriella rättigheter och tillgångar, vilket kan påverka hur man utvecklar och säljer sina produkter och vilka hinder man ser för utveckling.

Kulturella och kreativa branscher innefattar arkitektur, form och design, digitala spel, film, foto, konst, kulturarv, litteratur, media, mode, musik, scenkonst, slöjd och hantverk samt upplevelsebaserat lärande.

Digitaliseringen påverkar en arbetsmarknad som redan ändrats radikalt för konst- och kulturskapare. De fasta anställningarna har minskat och uppdragen som ofta är i projektform är kortare. Kulturskapare är i dag i allt högre grad så kallade kombinatorer som rör sig i ett gränsland mellan att vara arbetstagare, uppdragstagare och egenföretagare. I den nationella strategin för företag i kulturella och kreativa branscher 2023/24:111 menar regeringen ”att det är angeläget att öka medvetenheten om de kulturella och kreativa företagens betydelse både i kulturlivet och i det svenska näringslivet. Bristande statistik och svårigheter att hitta gemensamma definitioner gör att det finns en risk att det samlade värde som företagen och branscherna genererar inte synliggörs och därmed inte heller värdesätts. Det är ett problem, då de kulturella och kreativa branscherna är en växande del av ekonomin.”

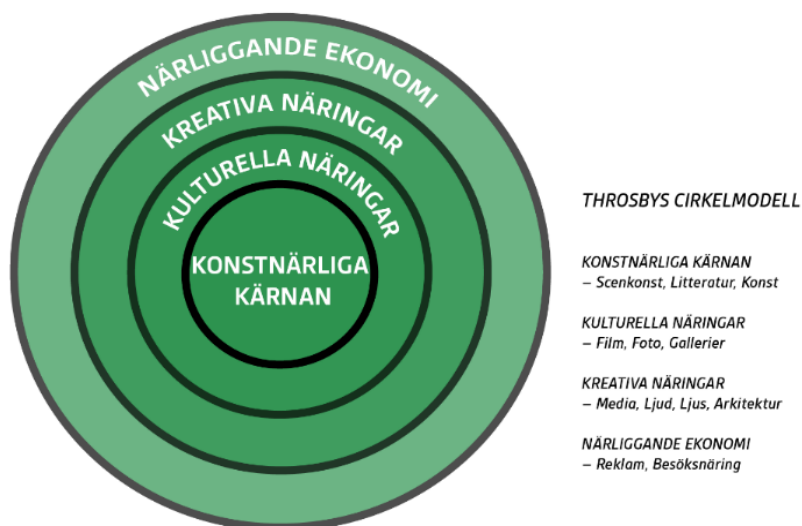
Sverige har idag en framskjuten position inom flera kulturella och kreativa branscher. Men det finns goda förutsättningar att stärka positionen ytterligare och att ta ännu bättre vara på den kreativitet och innovations-

kraft som finns i hela vårt land, menar regeringen. De kulturella och kreativa branscherna har fått en allt viktigare roll i svenskt näringsliv. Merparten av alla kulturskapare är också företagare, och företagen har, vid sidan av offentliga institutioner, en avgörande betydelse för förmedlingen av kulturupplevelser. Ett starkt fokus på företag i kulturella och kreativa branscher och deras roll främjar mångfalden av kulturuttryck och kulturupplevelser och bidrar till såväl kulturella som ekonomiska och andra samhälleliga värden.

Regeringen anser vidare i strategin att de kulturella och kreativa branscherna bör ses som en ny typ av basnäring i Sverige, som inte bara skapar arbetstillfällen i de berörda branscherna utan även tillväxt och innovation inom andra sektorer. De kulturella och kreativa branscherna skapar goda förutsättningar för export och Sverigefrämjandet och i regeringens exportsstrategi pekas de ut som särskilt fokusområde. Nära 30 procent av företagen exporterar, vilket är dubbelt så mycket som genomsnittet för små och medelstora företag. Kulturella och kreativa branscher samverkar också mer med andra än genomsnittet av företag, vilket ger större möjlighet till innovation och konkurrenskraft.

Kulturella och kreativa branschers förhållande till varandra kan förklaras genom en cirkelmodell. Modellen beskriver hur ekonomiskt värde skapas på konsten och kulturens områden. Den kulturella kärnan tar sin utgångspunkt i konsten och utforskar historiska och nutida samhällsutmaningar. Att stödja konstskapandet i cirkelns centrum är en kulturpolitisk uppgift, att stödja företagare i de följande cirkelarna är en näringspolitisk uppgift. Alla kulturskapare blir inte företag, men kulturskapandet ligger till grund för de kulturella företagen.

Enligt Skatteverkets statistik var 1 533 personer sysselsatta inom kulturella och kreativa branscher i Blekinge 2022, en ökning med 234 personer sedan 2017.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

Ett starkt kulturliv främjar Blekinges attraktivitet, särskilt för unga, samtidigt som den bidrar till en hållbar samhällsutveckling. Möjligheter att uppleva och delta i olika kulturyttringar ska finnas i hela Blekinge. Särskilt barn och unga vuxna ska ha god tillgång till kultur oavsett bakgrund, ekonomi och uppväxtmiljö. Det är därför viktigt att fokusera på att nå fler och nya deltagare, vilket handlar om att öka tillgängligheten till och medvetenheten om bredden av kulturformer samt nyttja de digitala möjligheterna.

För att ett starkt kulturliv ska kunna utvecklas behövs både bredd och spets. Föreningsliv, enskilda kulturutövare och institutioner är varandras förutsättningar och stärker varandra. Bredden öppnar upp kulturen för alla invånare och är en förutsättning för professionella kulturskapare att verka i Blekinge. De professionella kulturskaparna är i sin tur förebilder, sprider kunskap och inspiration för det ideella kulturlivet.

Kulturvanor

Kulturaktiviteter som man kan göra själv hemma, är vanligare än att ta del av olika former av kulturutbud utanför hemmet, enligt Myndigheten för kulturanalys rapport över invånarnas kulturvanor 2022. Den vanligaste kulturaktiviteten 2022 var att lyssna på musik, vilket 95 procent uppgav att de gjort minst någon gång under det senaste året, följt av att se på film (90 procent) och läsa någon eller flera böcker (78 procent).

”Satsa på vardagen, inte bara på festen!”
Anna Johansson,
danskonsnär

Samtliga former av kulturutbud som man kan besöka utanför hemmet minskade i omfattning under pandemin, men ökade igen 2022. 62 procent besökte historisk sevärdhet eller byggnad, 55 procent gick på bio och 54 procent besökte bibliotek minst en gång per år. Andelen invånare som gått på rock- eller popkonsert var 40 procent 2022, vilket är en ökning jämfört med före pandemin. Även besöksaktiviteterna att besöka museer, utställningar, bio och teater ökade 2022, men andelen är lägre jämfört med före pandemin.

Det finns skillnader i invånarnas kulturvanor med avseende på kön, ålder, utbildningsnivå och var i landet man bor. Kvinnor var mer kulturaktiva än män och högutbildade ägnade sig åt kultur i större utsträckning än personer med kortare utbildning. Flera besöksaktiviteter engagerade alla åldrar, men yngre personer ägnade sig i större utsträckning än äldre åt eget skapande och utövande.

Storstadsbor var generellt mer kulturellt aktiva än invånare i tätorter och på landsbygden. Att besöka fornminnen eller hemslöjdsmarknader var dock vanligast på landsbygden. Det fanns vidare inga skillnader mellan stad och land för sex av kulturaktiviteterna, exempelvis att se på film, syssla med handarbete eller hantverk och besöka bibliotek.

Civilsamhället - arrangörskap

Civilsamhället, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen, utgör en central del av samhället och är viktigt för demokratin då det skapar social hållbarhet och tillit. Ideella föreningar har stor del i att göra kulturen tillgänglig för alla, särskilt utanför storstadsområdena. För att kulturen ska kunna nå ut på landsbygden behövs scener och lokaler som är tillgängliga både för publik och kulturutövare. Det handlar om att stärka den kulturella infrastrukturen för att öka tillgängligheten till kultur.

Föreningar och organisationer erbjuder arenor för upplevelser, samtal och bildning samt skapar möjligheter för människors delaktighet och inflytande. Civilsamhället som resurs i kulturutvecklingen och som betydelse för samhällets sociala hållbarhet behöver lyftas och stärkas. Exempel på arrangörsföreningar är lokala

riksteaterföreningar som arrangerar professionella teater- och dansföreställningar, musikföreningar som arrangerar musikprogram, konstföreningar som arrangerar utställningar samt festivalarrangörer. En del föreningar har verksamhet både som arrangör och som utövare, det kan som exempel vara en hemslöjdsförening eller en hembygdsförening. Andra föreningar är främst arrangörer genom sina lokaler, såsom Folkets Hus och Parker eller bygdegårdsföreningar.

En nära samverkan mellan folkbildningen, civilsamhället, regionala kulturverksamheter och kommunerna är en möjlighet för att nå fler och nya deltagare. Genom att ytterligare förbättra den fysiska och digitala tillgängligheten och delaktigheten kan folkbildningen attrahera nya deltagare och bidra till att minska utbildningsklyftorna samt förbättra folkhälsan genom att erbjuda ett sammanhang för människor.

Frågan om tillgänglighet är grundläggande för att alla, oavsett funktionsförmåga, ska kunna delta i samhället och i kulturlivet. Tillgänglighet handlar om att kunna ta del av den fysiska miljön och kunna ta sig till aktiviteter, men även om att få tillgång till information och kommunikation samt att kunna använda produkter och tjänster. Tillgänglighetsfrågan har koppling till de arbetsätt inom funktionshinderspolitiken som handlar om universell utformning och befintliga brister i tillgänglighet. Att arbeta med principen om universell utformning handlar om att från början skapa lösningar som fungerar för så många som möjligt, i stället för att göra anpassningar för några personer i efterhand.

Barn och unga

Barn och unga är en prioriterad målgrupp både inom den regionala och nationella kulturpolitiken. Det är en av kulturpolitikens stora uppgifter att skapa mer likvärdiga förutsättning för kulturlivet att nå alla barn och unga med kultur och att de i förlängningen får möjligheter till att själva skapa.

”Barn har rätt till kultur”
Barnkonventionen

Barns tillgång till kultur och eget skapande är en del av FN:s Barnkonvention och barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna språket ska, enligt lag, särskilt främjas för nationella minoriteters barn och unga. Vid alla beslut som rör barn ska det i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa, något som kräver barns delaktighet för att bedöma.

Språkutveckling

Forskning från olika delar av världen visar att tidiga insatser för vuxna i det lilla barnets närhet rörande språkutveckling ger goda resultat för barnets utveckling. Språkstegen, som är ett utvecklingsarbete för yngre barns språkutveckling i Blekinge och Kronobergs län, bygger på denna forskning och beprövade metoder. Inom Språkstegen arbetar barnhälsovård, bibliotek, logopedi, förskola med flera tillsammans för att stärka språk och identitet och främja läsning genom responsiv kommunikation med barn 0 - 3 år. Syftet är att stärka föräldrar i deras språkutvecklande roll men även att ge familjer tillgång till böcker, information, och inspiration till exempel genom att visa hur man läser och kommunicerar tillsammans med ett barn kring en bok, så kallad dialogläsning.

Kultur i skolan

Region Blekinge har en ambitiös politik för att nå alla barn i Blekinge med kultur genom Blekingemodellen, i samverkan med kommunerna. Blekingemodellen, barnens kulturgaranti i Blekinge, samordnas på regional nivå och samfinansieras av region och kommuner. Kulturupplevelserna sker under skoltid så att barn får samma förutsättning att uppleva kultur oavsett bakgrund eller var i regionen de bor. Blekingemodellen är en av få regionala kulturgarantier i Sverige.

Blekingemodellen vidareutvecklades 2024 för att behålla sin relevans och för att utöka utbudet av kulturupplevelser. Modellen, som tidigare innefattat scenkonst (musik, teater och dans), utvecklas till att vara en breddad kulturgaranti som även innefattar kulturarv, litteratur och film samt framöver även bildkonst. Fokus ligger på att alla barn i länet oavsett vilken förskola eller skola de går på ska ha fått möta en mångfald av uttrycksformer, konst och kultur under sin skolgång. Inom Blekingemodellen har varje årskurs sitt specifika utbud med 2 olika program, i de flesta årskurser, men kommunerna har även möjlighet att göra anpassningar. Utöver basutbudet uppmuntras skolor och kommuner att komplettera med Skapande skola och lokala satsningar.

Blekingemodellen		Kulturutbud Barn & Unga 2024–2025	
Förskola	Musik		
F-klass	Musik	Dansföreläsning	
Åk 1	Musik	Teater-dans-nyckirkus	
Åk 2	Musik –	storföreläsning	
Åk 3		Teater-dans-nyckirkus	Museibesök
Åk 4	Musik	Teater-dans-nyckirkus	Konst*
Åk 5		Teater-dans-nyckirkus –	storföreläsning
Åk 6	Musik		Skolbio
Åk 7		Teater-dans-nyckirkus	Författarbesök
Åk 8	Musik		Skolbio
Åk 9	Musik –	storföreläsning	

*Ersätter teater-dans-nyckirkus för åk 4 i Ronneby kommun 2024–2025.

Skolans uppdrag att arbeta med estetik, kultur och skapande finns angivna i skollagen samt läroplaner och kursplaner. Det handlar både om att se till att alla elever får kännedom om samhällets kulturutbud och att använda estetiska uttrycksätt och skapande arbetssätt som en del av undervisningen. Två sätt för kommunerna att arbeta med detta, vid sidan av Blekingemodellen – barnens kulturgaranti i Blekinge, är Skapande skola samt genom musik- och kulturskolor. Skapande skola är ett verktyg för att barn ska nås av och få möta professionella kulturskapare i skolan. Kommunerna ansöker om medel från staten för att kunna finansiera arbetet mellan kulturskapare och skola. De regionala kulturverksamheterna bidrar med kunskap samt förmedling av kontakter mellan skola och kulturskapare.

Kultur på fritiden

Den kommunala musik- och kulturskolan är sedan lång tid tillbaka en integrerad del av svenskt kulturliv och utbildningsväsende. Ett av syftena med musik- och kulturskolorna är att ge alla barn och unga möjlighet till att utveckla sina förmågor. Av Blekinges fem kommuner har två kommuner kulturskolor och övriga tre musikskolor. Ett utvecklingsarbete pågår för samordning mellan länets kultur- och musikskolor för fortbildning, gemensamma orkestrar etc. samt inspiration och möjlighet till fortsatt utbyggnad av kulturskolorna med flera ämnen. Undersökningar visar att musik- och kulturskolor har svårt att nå barn i familjer med sämre socioekonomiska förutsättningar, vilket delvis kan bero på att många kommuner tar ut terminsavgifter.

Regionala kulturverksamheter med anslag från Region Blekinge har också i uppdrag att särskilt arbeta för att utveckla verksamheten för barn och unga. Tidigare kulturplaner har resulterat i flertalet insatser för barn och unga som målgrupp. Som exempel har samverkan mellan olika regionala kulturverksamheter, kommuner, vård och skola lett till kreativa och inbjudande biblioteksrum, läsfrämjande satsningar för små barn och digitalt musikskapande. Genom samverkan mellan de regionala kulturverksamheterna i Blekinge erbjuds skolorna att delta i Kulturcrew, en arrangörsutbildning för barn och unga. Ett tiotal skolor deltar i syfte att stärka förutsättningarna för en ny generations arrangörer inom kulturens område samt främja barn och ungas möte med professionella kulturskapare.

Det är viktigt att stimulera till fler kreativa mötesplatser för barn och ungas möte med konst och kultur samt det egna skapandet och att stödja ungas egna idéer kring mötesplatser. Barn och unga ska uppleva kulturlivet som tillgängligt, inkluderande och meningsskapande. Genom att regionalt främja erfarenhetsutbyten samt samla och sprida kunskap om metoder och arbetssätt ska arbetet med att nå barn och unga med kultur brett i samhället främjas. Regionala kulturverksamheter är en stor del i metodutveckling för att nå nya barn och unga vuxna som inte vanligtvis tar del av kulturlivet i Blekinge.

Bland unga och unga vuxna finns det behov av stöd för utveckling av blivande kulturskapare inom alla konst- och kulturområden. Estetiska utbildningar på kulturskolor, gymnasieskolor, studieförbund och folkhögskolor i länet är grundläggande i den kulturella infrastrukturen för att fånga upp, utveckla och lotsa vidare unga personer till konstnärliga yrken. Att dessa utbildningar finns att tillgå lokalt är inte minst betydelsefullt för att inspirera och visa på möjligheten att själv bli professionell kulturskapare.

Ett feriejobb kan vara ett viktigt steg in på arbetsmarknaden. Sedan flera år tillbaka finns det möjlighet för ungdomar i Blekinge att feriearbete inom kulturella yrken såsom litteratur, dans, film och musik.

Nationella minoriteter och urfolket samer

Genom Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk har Sverige fem erkända nationella minoriteter med lagstadgade rättigheter sedan 2010: judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och samer, som också har status som urfolk, samt fem minoritetsspråk: jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Bibliotekslagen, Museilagen och Språklagen berör särskilt nationella minoriteters rättigheter. Målet för minoritetspolitiken är att ge skydd för nationella minoriteter, att stärka möjligheter till inflytande samt att stödja minoritetsspråken så att de hålls levande.

Alla myndigheter, kommuner och regioner har ett ansvar för att främja minoritetsspråken, sprida information och se till att de som tillhör de nationella minoriteterna får möjlighet till delaktighet och inflytande i frågor som rör dem. Enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska det allmänna även främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska särskilt prioriteras. Biblioteken ska genom Bibliotekslagen ägna särskild uppmärksamhet åt nationella minoriteter.

All verksamhet ska formas utifrån antagandet att det finns personer som tillhör de nationella minoriteterna i närområdet. Och det är viktigt att synliggöra och öka kunskapen om de nationella minoriteternas kultur hos allmänheten.

Regional kulturverksamhet och utveckling

I följande avsnitt beskrivs respektive konst- och kulturområdes regionala infrastruktur, förutsättningar samt möjligheter till utveckling i Blekinge. Samverkan är helt avgörande för att uppnå kulturplanens regionala kulturpolitiska mål och därför behöver alla kulturområden gemensamt bidra till genomförandet.

Musik

Musikområdet är ett stort ekosystem, från musikkola till internationell export, och består av många genrer och aktörer och är den konstform som konsumeras mest dagligen av befolkningen.

Musiklivet i Blekinge är brett och mångfacetterat. Marinens Musikkår är belägen i Blekinge, som en av landets tre professionella musikkåror. Hårdrocksfestivalen Sweden Rock Festival lockar årligen internationella besökare vilket också Blekinge International Brass Academy gör, som del av en högskoleutbildning på masternivå för blåsmusiker. Musik i Blekinge är den regionala verksamhet som har i uppdrag att främja det professionella musiklivet i länet, verka för ökade arbetstillfällen för frilansmusiker, ha ett särskilt ansvar för vår tids musik inom alla genrer samt prioritera och utveckla barn- och ungdomsverksamheten. Musik i Blekinge är regionens största arbetsgivare för professionella musiker och erbjuder regionens musikarrangörer såväl ekonomiskt som administrativt stöd kring konserter och festivaler.

Utveckling

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Konsten och kulturen stärker demokratin och den hållbara utvecklingen. Musiken kan till exempel bidra till sammanhållning, tillit, inkludering och välbefinnande. Den kan också ha betydelse för kreativitet och innovation, öka platsers attraktivitet och på så sätt få betydelse för kompetensförsörjning och besöksnäring.

Musik kan ha stor betydelse för platsers attraktivitet och sammanhållning. Att kunna gå på restaurang och samtidigt ta del av livemusik, skapar livsmiljöer som lockar. Men i Blekinge saknas många av de små- och medelstora scenerna för professionella musiker att spela på. För att stärka samarbetet mellan kultur och besöksnäring för en plats attraktivitet, behöver samverkan ske med fler arrangörer.

Digitaliseringen medför stora förändringar, både i produktions- och distributionsleden och innovationsgraden är fortsatt hög inom det konstnärliga skapandet. Utveckling av AI innebär ett förändrat landskap inom konstområdet som både kan utgöra hot och möjligheter. För att främja musikalisk innovation och utveckling i länet behövs därför kontinuerlig kompetensutveckling i takt med digitaliseringens effekter.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

Att skapa tillfällen för professionella musiker att verka i regionen är viktigt för utvecklingen av musikområdet. En potentiell utveckling i Blekinge är att skapa residensmöjligheter med gästande konstnärer. Detta kan stärka kulturskaparna som redan finns i regionen samt bidra till fler möjligheter för Blekingeborna att kunna ta del av ett mer varierat utbud.

Musik i Blekinges främjande arbete inkluderar bland annat att stötta arrangemang såsom festivaler och konserter. Detta görs genom administrativt, ekonomiskt samt praktiskt stöd, som till exempel avtalshantering med arbetsgivaransvar, utlåning av teknisk utrustning med mera.

För att kulturskapare ska kunna och vilja verka i Blekinge behövs en kedja av utvecklingsmöjligheter - utbildningar, mötesplatser, lokaler och scener. Mötesplatser för unga musiker behöver ses över, som en viktig del av infrastrukturen och unga talanger behöver få utökade möjligheter att utvecklas och synliggöras. Studio Blekinge, som är en del av Musik i Blekinges talangutvecklingsprogram, är ett viktigt verktyg för kompetensutveckling av lokala musiker och något som kan utvecklas vidare.

Att bidra till musikkivets utveckling genom att förstärka regionala stödfunktioner och möta behov av kompetensutveckling inom projektledning, upphovsrätt, internationalisering och konstnärlig utveckling är viktigt. Ökad samverkan med till exempel näringsliv, Blekinge Tekniska Högskola, Almi och Nyföretagarcentrum är viktigt för att kulturskapare ska få kunskap och ökad trygghet för att etablera sig som professionell musiker i länet.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

Det är prioriterat att fortsätta lyfta barn och ungas möte med musiken som viktigt för individens utveckling. Genom Blekingemodellen nås alla barn och unga i Blekinges förskolor och grundskolor av musikupplevelser som verktyg för att särskilt uppmärksamma barns rätt till kultur och som modell för att uppnå jämlikhet.

Arrangörsutbildningen Kulturcrew för barn och unga ska fortsatt utvecklas för att inspirera barn och unga till att bli framtida arrangörer inom kulturens område. Arrangörsledet behöver också ges möjlighet att arrangera det nyskapande och fortsatt främjas för att nå en breddad och utökad publik med nya deltagare.

Digital kompetens ska främjas för att ge möjligheter både till att attrahera nya deltagare och att skapa ett mer hållbart och utvecklande musikliv. Det är viktigt att fortsätta att ligga i framkant och inspirera inom ny teknik.

För att uppnå ett breddat deltagande är den musikaliska mångfalden viktig. Det behöver finnas en mångfald bland utövande musiker och en mångfald av musikaliska uttryck som speglar samhället i stort för att attrahera nya deltagare och ny publik.

Regionala aktörer – musik

Musik i Blekinge

Marinens Musikkår

Folkhögskolor

Föreningar

Professionella kulturskapare

Kulturella och kreativa branscher

Teater

Teaterns infrastruktur består av skådespelare, manusförfattare, scenografer, regissörer, tekniker, pedagoger, maskörer, marknadsförare, arrangörer, utbildningar, studieförbund, folkhögskolor, kulturskolor, publik och många fler. Scenerna består av klassrum, gymnasalar, bygdegårdar, Folkets hus eller professionella scenkonstlokaler.

Spännande scenkonst skapas i Blekinge. Regionteatern Blekinge Kronoberg har ett regionalt uppdrag som scenkonstinstitution i Blekinge och Kronoberg. En viktig utveckling för Blekinge är att Regionteatern Blekinge Kronoberg, som har sitt säte i Växjö, sedan 2019 också har en permanent plats att verka på i Blekinge, på Lokstallarna i Karlshamn. Riksteatern Blekinge är ett samverkansorgan för scenkonstarrangörerna i länet och har till uppgift att verka för ett starkt arrangörsnät samt främja och utveckla scenkonsten. Blekinge har flertalet verksamma aktörer inom teater som är viktiga för den kulturella infrastrukturen. Teatergrupperna breddar utbudet av scenkonst i länet och gör så att fler målgrupper nås av lokalt producerad teater.

Utveckling

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Konsten och kulturen stärker demokratin och den hållbara utvecklingen. Teatern kan till exempel bidra till sammanhållning, tillit, inkludering och välbefinnande. Den kan också ha betydelse för kreativitet och innovation, öka platsers attraktivitet och på så sätt få betydelse för kompetensförsörjning och besöksnäring.

Teatern har en förmåga att öppna upp för reflektion och samtal. Teatern har därmed ett stort demokratiskt värde, ett värde som kan vara extra viktigt i tider av kris, oro och andra samhällsutmaningar. Genom att främja en inkluderande scenkonst som välkomnar och värderar ett brett spektrum av röster och perspektiv kan samhällets sociala sammanhållning och förståelse för olika livserfarenheter stärkas.

Scenkonstlokalen kan vara en viktig arena för möten mellan människor med olika bakgrunder, erfarenheter och förutsättningar, vilket kan stärka mångfalden, delaktigheten och tilliten i samhället.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

Att skapa förutsättningar för professionella kulturskapare att verka i Blekinge är avgörande för Blekinges utveckling både inom kulturlivet och för att främja kreativitet och innovationskraft i hela samhället. Kommunala och regionala stöd för produktion är viktigt och en ökad kunskap generellt om kulturskapares förmågor och värdeskapande behovs.

Regionteatern Blekinge Kronoberg är viktig som arbetsgivare, men även som aktör för att skapa möjligheter för och samverka med frilansande professionella aktörer. Det senare gäller även Riksteatern Blekinge. En kommande fråga är att se över hur samverkan med de fria aktörerna ska se ut framöver.

För att förbättra infrastrukturen för teatern i länet behövs flera olika typer av scener. Befintliga scener behöver ses över och scenutrymmet behöver tillgängliggöras, så att de fysiska förutsättningarna inte är ett hinder för en ökad representation på scenen. Detta måste också beaktas vid nybyggnation. Det behövs scener i olika storlekar för att kunna anpassas till olika typer av scenkonst och för olika storlek på publik. Det är även viktigt att planera för lokaler som är till för daglig träning och den skapande processen. Som en del av att stärka infrastrukturen behöver också kompetensförsörjningen utvecklas vad gäller flera yrkeskategorier kopplade till scenkonsten. Idag finns det en utmaning att rekrytera till exempel scentekniker, maskörer med flera.

En utveckling av residens inom teaterområdet kan vara en möjlighet för ökad kvalitet och konstnärlig förnyelse.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

Det är viktigt att fortsätta att utveckla relationerna med lokalsamhället, involvera blekingar, publiken och deras erfarenheter för att även kunna berätta de lokala berättelserna. Även relationen mellan publik och plats kan utvecklas. Att utgå från platsen för att klustra olika uttryck kan attrahera de som inte annars skulle närma sig kulturens olika områden. För att kunna arrangera scenkonst över hela länet behövs riktade satsningar till bygdegårdar och andra lokaler på landsbygden, gärna i samverkan med det lokala föreningslivet.

Det är prioriterat att fortsätta lyfta barn och ungas möte med scenkonsten som viktig för individens utveckling. Blekingemodellen har utvecklats som verktyg för att särskilt uppmärksamma barns rätt till kultur och som modell för att uppnå jämlikhet. Arrangörsutbildningen Kulturcrew för barn och unga ska fortsatt utvecklas för att inspirera barn och unga till att bli framtida arrangörer inom kulturens område. Teater och drama inom fler kulturskolor och kulturföreningarna kan ha stor betydelse för barn och ungas utveckling.

Arrangörsföreningarna bidrar med många ideella timmar för att scenkonsten ska kunna möta publiken. Arrangörskapet kan ytterligare utvecklas för att tillföra en breddad och utökad publik, nya deltagare. Det kan innebära en breddad representation i de lokala riksteaterföreningarna, nya mötesplatser och nya samarbeten. Gärna i samverkan med andra konstområden såsom film, litteratur eller konst.

Regionala aktörer – teater

Regionteatern Blekinge Kronoberg

Riksteatern Blekinge

Folkhögskolor

Föreningar

Föreningar med regionalt uppdrag –

Teatersmedjan i Blekinge

Professionella kulturskapare

Kulturella och kreativa branscher

Dans

Etableringen av scenen för scenkonst i Karlshamn, är en av de viktigaste kulturpolitiska händelserna i Blekinge på många år. I Karlshamn ses nu lokal, nationell och internationell samtida dans som attraherar publik även från intilliggande regioner. Den gemensamma ambitionen är att scenen ska bli en plattform för nationell utveckling av koreografi, locka internationella gästande scenkonstnärer och därmed bli ett internationellt forum för innovativ koreografisk scenkonst.

En häftig resa har gjorts i Blekinge inom dansområdet. Från en svag regional infrastruktur inom dans i Blekinge finns det idag två regionala verksamheter med uppdrag att stärka och utveckla dansområdet, vilket kompletterar Riksteaterns nationella uppdrag. Regionteatern Blekinge Kronoberg har sedan flera år tillbaka uppdrag att även stärka och öka den professionella samtida dansens närvaro i Blekinge och Kronoberg. Under 2024 tillkom föreningen Dans i Blekinge som regional verksamhet i Kultursamverkansmodellen. Dans i Blekinge arbetar med hela kedjan av dans, från att möjliggöra för unga vuxna att sommarjobba som dansare, att låta nyutexaminerade dansare få möjlighet att arbeta med andra professionella samt att erbjuda dansresidens för professionella dansare. Dans i Blekinge stödjer scenkonstnärer och producenter i sina projekt och arrangerar träningar och workshops för både ungdomar och professionella dansare. I samverkan mellan Regionteatern Blekinge Kronoberg och Dans i Blekinge arrangeras vartannat år dansfestivalen Brådjupa, en internationell Hub, en mötesplats och en plattform för samtida dans.

Utveckling

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Konsten och kulturen stärker demokratin och den hållbara utvecklingen. Dansen kan till exempel bidra till sammanhållning, tillit, inkludering och välbefinnande. Den kan också ha betydelse för kreativitet och innovation, öka platsers attraktivitet och på så sätt få betydelse för kompetensförsörjning och besöksnäring.

Att öka kunskapen inom andra samhällssektorer om vad danskonst är och vilka värden som kan tas tillvara är ett utvecklingsområde. Inom till exempel hälsoområdet kan danskonsten bidra till välmående och ökad livskvalitet, genom deltagande både som utövare och publik. Detta är något att dra lärdom av i andra samhällssektorer och titta på vad danskonstens roll kan vara inom näringsliv, utbildning, besöksnäring etc.

Dansen som uttrycksform är äldre än skriftspråket och kan överbrygga språkbarriärer, väcka känslor och öppna upp för samtal och reflektion. Dansen är mångfacetterad och att främja den konstnärliga mångfalden inom området är angeläget utifrån ett samhällsperspektiv.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

Att skapa förutsättningar för professionella kulturskapare att kunna verka i Blekinge är avgörande för Blekinges utveckling både inom kulturlivet och för att främja kreativitet och innovationskraft i samhället. Kommunalt och regionalt stöd till lokala danskonstnärer är väsentligt och en ökad kunskap generellt om kulturskapares förmågor och värdeskapande behövs.

Samverkan mellan lokala dansare, scenkonstinstitution och dansare från andra länder behöver fortsatt främjas för att utveckla den konstnärliga förnyelsen. Fler lokaler och mötesplatser behövs i länet för att dansen ska kunna utvecklas än mer. Samverkan med andra konst- och kulturområden är en annan utvecklingspotential. Till exempel är relationen mellan dansområdet och bild och formkonst spännande där Dans i Blekinge under

tidigare kulturplansperioder i samverkan med Kulturcentrum Ronneby konsthall skapat flera dansverk inspirerade av aktuella konstutställningar.

Regionteatern Blekinge Kronobergs samt Dans i Blekinges roller i att stödja blivande danskonstnärer att utvecklas, är viktigt att bibehålla och fortsatt utveckla. Det kan göras i form av seniorstöttning, samproduktionsstöd, residensmöjligheter samt karriärcoachning och mentorskap. Vidare samverkan inom Region-samverkan Sydsverige för utveckling av dansområdet ses som viktigt för utvecklingen både lokalt, regionalt och nationellt.

Samtida cirkus arrangeras vid enstaka tillfällen, främst i form av gästspel producerade av Riksteatern på riksnivå. I Blekinge finns det några få enskilda cirkusartister.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

Det är prioriterat att fortsätta lyfta barn och ungas möte med dansen som viktig för individers utveckling. Blekingemodellen har utvecklats med fler konst- och kulturområden som verktyg för att särskilt uppmärksamma barns rätt till kultur och som modell för att uppnå jämlikhet. Utvecklingen innebär att barn och unga i förskola och grundskola även får uppleva samtida dans.

De lokala arrangörsföreningarna behöver ges utökade möjligheter att arrangera dans och ges möjlighet att arrangera det nyskapande och smala. Arrangörsföreningar som arrangerar dans i Blekinge idag består av lokala Riksteaterföreningar samt Dans i Blekinge och Regionteatern Blekinge Kronoberg som är både producerande och arrangerande verksamheter. En möjlig utveckling för dansfältet och för det breddade deltagandet vore ett stärkt civilsamhälle med utpräglade dansarrangörer, något som idag saknas i Blekinge.

Vid sidan av att ta del utav danskonst på scenen finns ett stort intresse i länet för att själv dansa, med många föreningar för både barn och vuxna. Här kan det finnas synergier att ta tillvara för att nå ett breddat deltagande.

Regionala aktörer – dans

Regionteatern Blekinge Kronoberg
Riksteatern Blekinge
Dans i Blekinge
Föreningar
Professionella kulturskapare
Kulturella och kreativa branscher

Konst

Konstområdet innefattar bildkonst, skulptur, fotografi, konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet med mera, men också olika gränsöverskridande uttryck där samtidskonsten ofta befinner sig. Samtidskonsten försöker fånga vår tid genom att problematisera, diskutera, engagera och ibland provocera.

Konstområdet har utvecklats starkt i Blekinge genom samverkan, kunskapande och nätverkande med olika aktörer inom regionen, nationellt och internationellt. Genom en avsiktsförklaring mellan Ronneby kommun och Region Blekinge har ett regionalt Konstresurscentrum etablerats i Ronneby i samverkan mellan Kulturcentrum Ronneby konsthall och Konst i Blekinge, som en viktig nod i infrastrukturen för profession och publik. Konst i Blekinges uppdrag som regional aktör är att vara en plattform och katalysator för utveckling av konstområdet i hela Blekinge samt fungera som en resurs för kommuner, konsthallar, konstnärer, konstorganisationer och invånare i länet. Konst i Blekinges arbete ska stärka konstens roll och betydelse i samtiden och i samhället samt värna om yttrandefrihet.

Utveckling

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Konsten och kulturen stärker demokratin och den hållbara utvecklingen. Konst kan till exempel bidra till sammanhållning, tillit, inkludering och välbefinnande. Det kan också ha betydelse för kreativitet och innovation, öka platsers attraktivitet och på så sätt få betydelse för kompetensförsörjning och besöksnäring.

Konst är en grundläggande komponent i den mänskliga upplevelsen som speglar världen och den tid vi lever i. Konst kan hjälpa oss att förstå vår historia, vår kultur, våra liv och andras erfarenheter. Det kan också vara en källa till inspiration, reflektion och glädje.

För att samhället ska kunna skapa hållbara livsmiljöer behövs en tvärssektoriell samverkan mellan konst, arkitektur, form, design och planering. Konstprojekt i det offentliga rummet behöver prioriteras, som del av gestaltad livsmiljö som sätter människan i fokus. Utbildning och kunskapande på området sker i samverkan med olika professioner, myndigheter, andra regioner och Blekinge Tekniska Högskola.

Konstnärlig gestaltning i vårdlokaler har en viktig betydelse för att skapa stimulerande miljöer med estetiska värden. Konsten kan vara rogivande och skapa intimitet, väcka tankar och reflektion i en miljö som besöks av många. Den kan också vara identitetsskapande och fungera som landmärke. Den offentliga konsten är en del i Region Blekinges utvecklingsarbete, inom planering av vårdlokalernas utformning samt genom program som stärker sambandet konst och hälsa och kan användas i vård situationer. Konst i Blekinge arbetar också med råd och stöd till kommunerna vad gäller offentliga konstnärliga gestaltningar och konstsamlingar.

Det interregionala, nationella och internationella samarbetet och utbytet är viktigt för konstnärlig förnyelse och utveckling. Det är viktigt att bygga nätverk mellan konsten, akademin, civilsamhället samt näringslivet. Det kan handla om att fortsätta utveckla lokala, nationella och internationella konstnärliga residens samt stödda konstnärsdrivna initiativ på landsbygden. De långsiktiga synergieffekterna av residenskonstnärernas samarbeten i länet höjer både professionalitet och attraktivitet.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

Samverkan mellan Ronneby kommun och Region Blekinge kring utveckling av ett regionalt Konstresurscentrum ska fortsatt fördjupas. Det handlar om samarbete vad gäller utställningar, program, kurser, lokaler, residens och kommunikation för att vidareutveckla Konstresurscentrum som är ett attraktivt

besöksmål och en resurs för kommunerna, konsthallar, konstnärer, konstorganisationer och invånare i länet. Utvecklingen innebär att Blekinge kan stärka sin roll som nod i Sydsverige, nationellt och internationellt.

Regionsamverkan Sydsverige Bild och form arbetar med att främja, stärka och stimulera samverkan och konstnärlig utveckling inom samtidskonstfältet både i stad och på landsbygd och att möjliggöra kunskapsutbyte, metodutveckling och nätverksbyggande inom en rad områden, bland annat produktionsplatser, verkstäder, residens, konstkritik och skrivande för konstnärer.

Samverkan mellan bildkonstnärer och andra yrkesområden behöver stärkas genom samarbeten med olika professioner, såväl inom produktionsföretag, högskola som andra kulturformer. Länets konstnärer ska synliggöras, konstnärsdrivna initiativ uppmuntras samt verkstäder och produktionsplatser utvecklas. Konstnärer i länet behöver ökad tillgång till ändamålsenliga lokaler att verka och visa sin konst i.

Arbetet med att stärka begreppen konstnärlig frihet, yttrandefrihet och armlängds avstånd inom konstområdet ska fortsatt främjas. För att ytterligare stärka länets konstnärer behövs kontinuerlig kompetensutveckling för offentliga aktörer, kulturskapare samt civilsamhälle inom exempelvis 1 %-regeln, upphovsrätt, gestaltad livsmiljö samt medverkans- och utställningsersättning. 1 %-regeln innebär att en procent av den totala budgeten för ny-, om- och tillbyggnad ska avsättas för konstnärlig gestaltning. Region Blekinge avsätter idag 0,5 %.

Kunskapande inom nya digitala tekniker behöver förstärkas och utvecklas för konstnärerna, vilket möjliggör arbete med nya konstnärliga uttryck. Digitala och crossmediala experiment i konstens utvidgade fält skapar en möjlighet att skapa på nya sätt, ger möjlighet till interaktiva arbetsmetoder och en större möjlighet att nå ut till nya deltagare.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

Konstpedagogik, konstförmedling och kommunikation kring bilder och vad konst kan vara behövs i större utsträckning än någonsin där bilder är en del av allas vardag. Därför behöver konstpedagogiken utvecklas genom fysiska möten och arrangemang samt genom digitala satsningar. Arbetet behöver stärkas för att sänka trösklarna och nå ut till fler och bredare målgrupper, särskilt till barn och unga vuxna. Genom att främja samarbete med föreningar och andra kulturaktörer och pröva olika metoder för deltagarmedverkan kan flera uppleva och själva skapa. Kulturcentrum Ronneby konsthall som nav och mötesplats är viktig, eftersom man oavsett kunskap kan ta del av utställningar och program, uppleva och lära sig något nytt. Konstlivet blir mer mångfacetterat om människor med olika erfarenheter, i olika åldrar och med olika bakgrunder blir delaktiga.

Blekingemodellen ska fortsatt utvecklas utifrån ett jämlikhetsperspektiv där alla barn och unga i grundskolan i Blekinge ska få uppleva konst med hög kvalitet och variation i tekniker och uttryck.

Inom Regionsamverkan Sydsverige Bild- och form arrangeras workshops och program för barn och unga på närmare hundra platser samtidigt genom Bästa Biennalen och Bästa Festivalen. Kunskapsspridning av konstpedagogik och utbyten av metoder för pedagoger och kommunala aktörer är också viktiga delar inom bild- och formgruppens arbete i Sydsverige.

För att nå och dela nya målgrupper och för att vidga konstbegreppet samverkar konsten med andra kulturformer som dans, musik, slöjd och kulturarv.

Regionala aktörer - konst

Konst i Blekinge
Kulturcentrum Ronneby konsthall
Blekinge Tekniska Högskola
Folkhögskolor
Föreningar
Förening med regionalt uppdrag –
Sveriges konstföreningar Blekinge
Professionella kulturskapare
Kulturella och kreativa branscher

Film och rörlig bild

Film är ett sätt att möta världen och sig själv. Genom att se på film, samtala om film, skapa film förmedlar vi våra berättelser och får inblick i andra människors liv och tankar, i olika kulturer, tider och platser. Det filmkulturella området omfattar både skapande, filmkunnighet, filmupplevelser och film som kulturell kreativ bransch.

Film och rörlig bild är en lättillgänglig kulturform och påverkar oss alla dagligen, som en kraftfull bärare av berättelser, känslor och åsikter. Att konsumera rörlig bild i dagens samhälle kräver medvetenhet och kunskap redan i ung ålder, för att kunna avkoda, tolka och värdera det vi ser. I Blekinge har Filmregion Sydost det filmkulturella uppdraget med områdena Film och rörlig bild för barn och unga, Filmskapare och Film och publik. Filmregion Sydost är ett av nitton regionala resurscentrum för film i Sverige och arbetar på uppdrag av regionerna Blekinge, Kalmar län samt Kronoberg. Den filmkulturella verksamheten utgår från de nationella filmpolitiska målen och arbetar strategiskt med att samordna och främja kommunernas, civilsamhällets och kulturutövarnas samarbete för ett stärkt filmområde. Genom Filmregion Sydost och Southern Sweden Film Commission samverkar Blekinge inom Regionsamverkan Sydsverige (RSS) med syfte att stärka det filmkulturella området samt filmnäringen, enligt den gemensamma strategin för audiovisuell produktion i Sydsverige.

Utveckling

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Konsten och kulturen stärker demokratin och den hållbara utvecklingen. Film och rörlig bild kan till exempel bidra till sammanhållning, tillit, inkludering och välbefinnande. Den kan också ha betydelse för kreativitet och innovation, öka platsers attraktivitet och på så sätt få betydelse för kompetensförsörjning och växande besöksnäring.

Filmer som speglar människor, miljöer och berättelser från regionen skapar igenkänning och stärker den regionala identiteten. Blekinge har en stark dokumentärfilmskultur. Filmiska berättelser från regionen når regelbundet ut till en nationell publik via tv och andra visningsplattformar.

Det finns stora möjligheter för Blekinge som innovations-, produktions- och inspelningsplats, inte minst genom ett utökat samarbete inom Southern Sweden Film Commission och genom interregional samverkan mellan kultur- och näringsområdet. Filmnod Blekinge, som drivs av Karlskrona kommun med stöd av Region Blekinge för att stärka filmnäringen, har nu permanentats. Karlskrona Blue Port Studio är resultatet av samarbetet mellan Blekinge Tekniska Högskola, Region Blekinge och Karlskrona kommun tillsammans med näringslivet inom olika branscher. Tillsammans med Region Blekinges nya produktionsincitament är dessa satsningar viktiga steg i ambitionen att göra Karlskrona till en arena för filmproduktion. Att Blekinge väljs som plats för nationell och internationell filmproduktion genererar intäkter till regionen och stärker besöksnäringens attraktionskraft. Det väcker också intresse för film som yrke och ger möjlighet att samverka med de filmrelaterade utbildningarna i regionen.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

Det finns ett fortsatt behov av satsning på talangutveckling inom film och rörlig bild i Blekinge. Filmregion Sydost stöttar filmskapare i Blekinge med särskilt fokus på unga och talanger genom ekonomiskt stöd, mentorskap och rådgivning samt med nätverksbyggande och kompetenshöjande aktiviteter. Genom samverkan inom Regionsamverkan Sydsverige erbjuder Filmregion Sydost professionella talangprogram med fokus på regionöverskridande filmprojekt.

Även den filmpedagogiska verksamheten i kommunerna bidrar till att stärka professionella kulturskapare. Att arbeta som filmpedagog inom Skapande skola eller i samband med skolbio ger professionella filmskapare i regionen möjlighet att utöka sin försörjningspalett.

Förutsättningar för produktion av film, TV och rörlig bild behöver utvecklas om unga kreatörer, professionella filmskapare, produktionsbolag och andra näringar inom film och rörlig bild ska kunna etableras och verka i regionen. I Blekinge finns utbildningsmöjligheter inom film och rörlig bild på Blekinge Tekniska Högskola, Hyper Island och Blekinge Folkhögskola. Genom att erbjuda möjligheter att stanna i regionen efter utbildningen tillvaratas den kreativitet och kunskap som skapas här. Satsningen på Karlskrona Blue Port Studio med Virtual production är ett gott exempel för samverkan mellan akademi och näring gällande kompetensförsörjning och etablering av nya bolag.

Carl Film Forum är en årlig mötesplats med betydelse för filmnäringens utveckling i hela Sydsverige. Det behövs även kontinuerliga regionala nätverk med branschträffar för att stärka filmare och kluster i filmens kollektiva och kreativa process.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

Filmkunnighet är en del av Unescos definition av medie- och informationskunnighet (MIK) som ska bidra till att möta den digitala utvecklingen och bygga ett demokratiskt samhälle med deltagande medborgare. Att få se, samtala om och skapa film stärker de kulturella, kritiska och kreativa kompetenserna hos barn och unga som behövs för att bli filmkunnig.

Film är också ett viktigt verktyg för unga att göra sin röst hörd och att berätta om sin verklighet. Genom sin växthusverksamhet uppmuntrar Filmregion Sydost ungdomar med vitt skilda bakgrunder till filmiskt berättande och erbjuder de första stegen på talangtrappan.

Möjligheterna för barn och unga att få skapa film i skolan och på fritiden är beroende av vilka kommunala initiativ som tas på området. Filmregion Sydost stärker kommunernas arbete i dialog och samverkan med Region Blekinge och nationella aktörer på filmområdet, såsom Svenska Filminstitutet, Kulturrådet och föreningen Filmregionerna.

Som resultat av tidigare filmprojekt erbjuds nu film av flera musik- och kulturskolor samt på fritidsgårdar. Dessutom stöttar flera kommuner ideella initiativ i form av filmverkstäder för barn och unga. Och även Blekingemodellen – barnens kulturgaranti, omfattar numera också skolbio. På så sätt garanteras unga Blekingebors rätt att möta världen genom film, och de lokala biograferna stärks.

Filmen är en konstform med låga trösklar och biografen en viktig mötesplats. Flera biografer i Blekinge har investerat i att skapa en visningsstandard och komfort i internationell klass. De erbjuder också uppskattade visningsmöjligheter för regionalt producerad film. För att få fler att ta del av gemensamma filmupplevelser krävs satsningar inom publikarbete, stärkta arrangörer och insatser som underlättar för lokala initiativ och arrangemang.

I Blekinge finns filmstudioföreningar med långa traditioner, men också nya arrangörer som attraherar nya målgrupper. Att nå och inkludera människor som inte självklart deltar i kulturlivet genom film med andra perspektiv, på minoritetsspråk eller andra modersmål är en viktig del i att skapa kulturell delaktighet för alla invånare.

Regionala aktörer – film & rörlig bild

Filmregion Sydost
Southern Sweden Film Commission
Filmnod Blekinge
Blekinge Tekniska Högskola
Hyper Island
Folkhögskolor
Professionella kulturskapare
Kulturella och kreativa branscher

Slöjd och konsthantverk

Slöjd och konsthantverk förenar traditioner, hantverkskunnande och kulturarv med samtid, nyskapande och framtid. Utveckling av slöjdområdet skapar möjligheter för ett mer hållbart och inkluderande samhälle. Genom slöjd traderas kunskap, mångfald i uttryck, respekt för naturen och det handgjorda.

Slöjdområdet spelar en viktig roll för ett samhälle i omställning; bruket av naturliga och nära material, lokal produktion och ansvarsfull konsumtion. Slöjd och konsthantverk har en stark och självklar ställning i hela Blekinge där det immateriella och materiella kulturarvet, självorganisation och eget skapande är viktiga delar. Slöjd utövas i alla åldrar, av amatörer och yrkesverksamma, i stad och på landsbygd, i hemmen, som yrke eller i civilsamhället. Slöjd och hantverk är i ordens rätta bemärkelse både spets- och breddkultur. Slöjd i Blekinge är den regionala verksamhet som har i uppdrag att väcka intresse för, främja och förmedla kunskap om slöjd och konsthantverk i hela Blekinge. Slöjd i Blekinge arbetar både strategiskt och operativt med utgångspunkt i social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

Utveckling

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Konsten och kulturen stärker demokratin och den hållbara utvecklingen. Slöjd och konsthantverk kan till exempel bidra till sammanhållning, tillit, inkludering och välbefinnande. Det kan också ha betydelse för kreativitet och innovation, öka platsers attraktivitet och på så sätt få betydelse för kompetensförsörjning och besöksnäring.

I takt med en allt större medvetenhet om överkonsumtionens verkningar ökar uppskattningen för det lokalt producerade, det handgjorda och de hållbara naturmaterialen. Det traderade lärandet och många av slöjdfältets kvalitéer har idag vunnit ny legitimitet. Kunskapen och mångfalden i uttryck, respekten för naturen och det handgjorda kan vara med och visa vägar för ett mer hållbart samhälle. Slöjd och konsthantverk är ett område som utvecklar den enskildes förmågor till kreativitet men påverkar också innovationsområdet i stort. Slöjdfältet och dess professionella utövare är en stor tillgång i utveckling av lokal ekonomi och produktion. Den handgjorda slöjdens småskalighet är dess styrka och potential. Kunskapsöverföring kring materialkunskap och teknik behöver därför ske över olika fält och samhällssektorer för att skapa förstärkt och innovation.

Slöjd och konsthantverk rör sig inom många olika fält, såsom design, form, arkitektur och hållbart byggande, som alla behövs för att skapa hållbara och väl utvecklade livsmiljöer att trivas i. Slöjd i Blekinge samverkar med samhällsplanerare, konst- och kulturarvsrepresentanter med flera kring Arkitekturveckan i Karlshamn för att synliggöra slöjdens roll i samhället.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

Många yrkesslöjdare och konsthantverkare är kombinatorer med flera olika roller som de kliver ut och in i. Slöjd i Blekinge arbetar främjande för att slöjd- och konsthantverkare ska bredda sina kontaktytor mot olika aktörer i samhället, i syfte att öka mängden uppdrag för kulturskaparna.

Slöjd och konsthantverk som näring är ofta småskalig och inköp av offentliga aktörer är betydelsefull. Det handlar om att sprida kunskap om inköp och upphandling och det handlar om att samverka med olika aktörer, kommunalt, regionalt och nationellt.

Arbetet med att stärka förutsättningarna för professionella slöjd- och konsthantverkare i Blekinge kan handla om residensutveckling, arbetsstipendier och att synliggöra kulturskapare på olika sätt. Genom det fortsatta arbetet med att lyfta mästare och gesäller stärks betydelsen av slöjdens kunskaper, material och tekniker.

I samverkan med andra regioner och Form/Design Center sker ett utvecklingsarbete för att sammankoppla formgivare, designers och tillverkare via en plattform, kallad S-P-O-K (samtida produktion och konsumtion). Plattformen samlar och sprider kunskap om lokala tillverkningsmöjligheter, från slöjd till industri för att skapa arbetstillfällen. Slöjd i Blekinge arbetar för områdets utveckling bland annat genom samverkan med övriga sex regioner inom Regionsamverkan Sydsverige.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

Att utveckla tillgänglighet på olika sätt för att nå både befintliga och nya deltagare är en viktig aspekt för att uppnå ett breddat deltagande. Kultur på nya platser och för fler målgrupper behöver utarbetas och nya strukturer hittas. Slöjdens fördel är att den inte kräver speciella arenor utan kan dyka upp på oväntade platser och hos olika målgrupper. Arrangörskapet inom slöjdområdet kan utvecklas för att synliggöra och tillgängliggöra kulturområdet. Kunskapsöverföring behövs, där professionella slöjdare/konsthantverkare kan anlitas för att sprida kunskap och bjuda in till samtal.

Målgruppen barn och unga är fortsatt regionalt och nationellt prioriterad och kulturpolitiken ska enligt de nationella kulturpolitiska målen främja allas skapande förmågor. Att fortsatt arbeta med kompetensutveckling för pedagoger och slöjdhandledare för att nå målgruppen barn och unga är därför viktigt och en del i arbetet utifrån Barnkonventionen. Barns och ungas slöjdande och skapande blir viktiga vägar till egenmakt och självständighet. Närheten och tillgången till slöjd i unga år är en bra förutsättning för att många som vuxna ska fortsätta att utöva slöjd och konsthantverk, att traditionen hålls levande och det skapar förutsättningar för skickliga och nyskapande yrkesverksamma slöjdare. Men också för att skapa en kunnig och intresserad publik som förstår att uppskatta det handgjorda, det traderade och unika i slöjdens särart och språk.

Regionala aktörer – slöjd och konsthantverk

Slöjd i Blekinge

Folkhögskolor

Föreningar

Professionella kulturskapare

Kulturella och kreativa branscher

Kulturarv, museer och kulturmiljö

Kulturarv kan beskrivas som vårt gemensamma kollektiva minne som berättar hur samhället sett ut över tid och ökar insikten om varför samhället ser ut som det gör idag. Kulturarv är inte statiskt utan något som ständigt förändras och formuleras om.

Kulturarv är materiella och immateriella uttryck för mänsklig påverkan, såsom lämningar, föremål, miljöer och dokument. Immateriellt kulturarv är traditioner, seder och bruk, som har överförts mellan generationer, till exempel olika former av hantverk, ritualer, musik och berättelser. Kulturarv är levande och i förändring. Kulturarv i Blekinge är en regional verksamhet där Blekinges kulturarv lyfts fram och tillgängliggörs, aktörer samlas för samverkan och pedagogisk verksamhet utvecklas. Samverkan Kulturarv i Blekinge är ett samarbete mellan Region Blekinge, Blekingearkivet, Blekinge museum, Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg samt Slöjd i Blekinge. Inom ramen för Samverkan Kulturarv i Blekinge anordnas varje år Kulturarvsforum där kompetensutveckling och dialog kring aktuella ämnen erbjuds både för professionellt verkssamma och för civilsamhället. Blekinge museum är Blekinges länsmuseum och är en samlad, regional samhällsresurs och ett naturligt nav för hela Blekinges kulturarv.

Kulturmiljö

Kulturmiljö handlar om hela, den av människan påverkade, miljön och kan omfatta en enskild anläggning, en bygd eller område. Alla, oavsett bakgrund, ska uppleva att de kan göra anspråk på det kulturarv som format Sverige. De nationella målen för kulturmiljöarbete ska inspirera och vägleda arbetet på kommunal och regional nivå.

Kulturmiljölagen anger grundläggande bestämmelser till skydd för det gemensamma kulturarvet och betonar att skydd och vård av kulturmiljön är en nationell angelägenhet. Ansvaret delas av alla, såväl enskilda som myndigheter. Tillsammans med Plan- och bygglagen, som reglerar samhällets fysiska utveckling, är Kulturmiljölagen ett viktigt verktyg i samhällsplaneringen.

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av bland annat förvaltningen av kulturmiljön och verkar för en hållbar utveckling genom att samverka med centrala myndigheter, fastighetsägare, förvaltningsorganisationer samt kommunerna, i skyddet och utvecklingen av kulturarvet. I Länsstyrelsens uppdrag ingår att se till att kulturreservat, byggnadsminnen, fornlämningar och kyrkor skyddas, vårdas och tillgängliggörs. I Blekinge finns det 88 byggnadsminnen och 47 kyrkor som är skyddade under Länsstyrelsens ansvar, och därutöver ett flertal statliga ägda byggnadsminnen, främst kopplade till Världsarvet Örlogsstaden Karlskrona. Bland byggnadsminnena finns flera stora anläggningar som exempelvis Ronneby brunnsspark. Digital tillgänglighet för de som inte kan uppleva de fysiska miljöerna är viktigt, det är också ett alternativ vid otillgängliga miljöer.

Blekinge museum arbetar, i enlighet med museets ändamålsparagraf, aktivt med kulturmiljövård, inte minst med löpande kunskapsuppbyggnad kring kulturmiljöerna och bidrar med expertis till såväl Länsstyrelse och kommuner som allmänhet.

Världsarv

Ett av Sveriges 15 världsarv ligger i Blekinge, Örlogsstaden Karlskrona, som omges av biosfärområdet Blekinge arkipelag. Örlogsstaden Karlskrona är ett internationellt besöksmål bestående av ett komplext världsarv med många samverkande förvaltare och intressenter, både offentliga och privata. Utmaningen är att medverka till att de värden som ligger till grund för världsarvsstatusen bibehålls och förstärks då de finns i

De nationella kulturmiljömålen

- * Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
 - * Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
 - * Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
 - * En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen
-

både staden och omlandet, med tyngdpunkt inom den aktiva marinbasen och varvet. En viktig del av världsarvet är de två statliga kulturinstitutionerna Marinmuseum och Marinens Musikkår. Marinmuseum är en viktig del av världsarvet och bidrar till att samordna intressen kring världsarvets bevarande och utveckling. Karlskrona kommun utvecklar arbetet genom en världsarvssamordnare och Blekinge museum har en permanent utställning om världsarvet samt bedriver kontinuerligt pedagogiska projekt utifrån temat. Länsstyrelsens uppgift är att samordna det övergripande arbetet. En nationell världsarvsstrategi har tagits fram som ger en samlad beskrivning av arbetet med världsarvskonventionen och arbetet framöver med koppling till Agenda 2030.

Utveckling

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Konsten och kulturen stärker demokratin och den hållbara utvecklingen. Kulturarvet kan till exempel bidra till sammanhållning, tillit, inkludering och bildning. Den kan också ha betydelse för kreativitet och innovation, öka platsers attraktivitet och på så sätt få betydelse för kompetensförsörjning och besöksnäring.

Kulturarv i Blekinge har fokus på omvärldsbevakning och samverkan i syfte att fånga upp det lokala arbetet, men även att delta i det interregionala och nationella samtalet. I Blekinge finns ett statligt och ett regionalt museum. Det finns även museer som är kommunala, privatägda och föreningsdrivna. Dessa samverkar på olika sätt och bidrar alla tillsamhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. De regionala och statliga museerna ska också bidra till forskning och annan kunskapsuppbyggnad, bland annat genom att ha hög kompetens inom sitt ämnesområde.

De spår som människor har lämnat i form av kulturmiljöer tillsammans med berättelserna om vad som har hänt i historien är en resurs för besöksnäringen. Blekinge erbjuder flera möjligheter till utmanande och lärorika upplevelser. Världsarvet i Karlskrona, Gribshunden i Ronneby, Johannishusåsens kulturmiljöer och Ljungaviken i Sölvesborg är ett par exempel på utvecklingsmöjligheter för kulturturism och besöksnäring. Tillgång till kultur och kulturarv kan vara betydelsefullt när människor väljer en ny bostadsort och allt fler efterfrågar mer hållbara upplevelser och produkter med kulturhistorisk och lokal förankring.

I en orolig och snabbt föränderlig omvärld kan Blekinge museum och Marinmuseum utifrån ett brett inkluderande perspektiv förankrat i forskning och kunskap, bidra till dialog och ökad förståelse. Museerna erbjuder genom tillgängliga utställningar, program och pedagogisk verksamhet alla Blekingebor möjligheten till ett rikare liv vilket på sikt också kan få effekter för en positiv demografisk utveckling i regionen. Detta inte minst genom lokalt ambassadörskap och en positiv upplevelse av sin närmiljö.

”Har vi ingen konst och kultur har vi inget att försvara!”
Winston Churchill

Blekinge museum arbetar långsiktigt med samlingsförvaltning, vilket inbegriper både ändamålsenliga föremålsmagasin och kontinuerligt arbete med digitalisering. Det digitala tillgängliggörandet av museets samlingar utgår från tillåtande licenser och länkade data. Som regional ansvarsinstitution för arkeologi har Blekinge museum vidare en stående begäran om fyndfördelning till staten (RAÄ).

Blekinge museum har som fastighetsägare av byggnadsminnet Grevagården och de kulturhistoriska stugorna i Wämöparken ett ansvar för att underhålla och utveckla dessa besöksmål, vilket innebär ett kostsamt fastighetshetsunderhåll.

Arbetet med restvärdesräddning och undanförsel av kulturföremål i händelse i kris och katastrof kommer även att innebära utmaningar och inom detta område kommer ytterligare kunskap och satsningar att krävas. Samverkan med Länsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet och lokal räddningstjänst är viktigt. I frågor rörande

beredskap och undanförelse av kulturföremål är det relevantt att också engagera hembygdsföreningarna, och i detta arbete kan Blekinge museum och Marinmuseum vara värdefulla resurser.

För att museerna ska kunna vara den kunskapsbas som samhället behöver är det viktigt att museerna samarbetar och samverkar med flera olika aktörer, såsom civilsamhälle, andra kulturområden samt högskola och universitet. Att bidra till forskning och samverka med interregionala och internationella aktörer är nödvändigt för att vara en resurs i regionen gällande kulturarvsfrågor och kunna vara en mötesplats för många frågeställningar. Kulturarv/kulturmiljö har inte minst stor betydelse för skapandet av hållbara livsmiljöer och våra gemensamma rum utifrån det nationella kulturpolitiska målet *ett kulturarv som används, utvecklas och bevaras*. Utifrån detta perspektiv är Kulturarv i Blekinge en del av Region Blekinges arbetsgrupp inom Gestaltad livsmiljö, som arbetar operativt med seminarier, kunskapande och nätverksträffar.

Fortsatt utveckling behövs för att öka tillgängligheten till och kunskapen om kulturmiljöer i Blekinge. Blekinge museum samverkar med Länsstyrelsen, kommunerna, församlingar och fastighetsägare om kulturhistorisk kompetens och rådgivning. Aktuella kunskapsunderlag om kulturmiljöerna är viktiga så att de blir en del av kommunernas samhällsplaneringar, där den gestaltade livsmiljön lyfts.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

Det allmänna museiväsendet ska enligt Museilagen bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. För att detta ska vara möjligt är det avgörande att armlängds avstånd efterlevs, som även är reglerat i Museilagen, där det framgår att ett museum har bestämmande inflytande över verksamhetens innehåll.

Kompetensen, utställningarna och samlingarna som museet besitter är också en källa för andra konst- och kulturområden. Genom fler och nya strukturer för samverkan över konst- och kulturområdesgränserna kan Blekinges styrka av täta kontaktytor och korta avstånd nyttjas och vårt gemensamma kulturarv synliggöras och användas av kulturskapare inom andra områden.

Blekinge museum är även en viktig uppdragsgivare för kulturskapare inom andra konst- och kulturområden i länet. Till exempel anlitas lokala kulturskapare i utställningsproduktion. Ett annat exempel är inom ramen för SPOK, där regionala formutövare hämtar inspiration från Blekinges kulturarv och museets verksamhet och samling. Kulturarvet skapar arbetstillfällen för hantverkare, landskapsvårdare, arkeologer med flera samt inom besöksnäringen. Kompetensförsörjningen inom dessa branscher är en stor utmaning.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

Barn och unga är en prioriterad målgrupp som ska erbjudas en spännande och lärorik förmedling av kulturarv. Detta innebär att den pedagogiska verksamheten behöver utvecklas i takt med barns och ungas sätt att ta till sig information. Inte minst ger den digitala utvecklingen nya möjligheter, vilket också är en utmaning kunskapsmässigt och resursmässigt. Blekingemodellen har utvecklats som verktyg för att särskilt uppmärksamma barns rätt till kultur och som modell för att uppnå jämlikhet. Alla barn och unga i Blekinge får ta del utav Blekinge museums utställningar och kunskapsförmedling som en del av kulturgarantin.

Kulturarvet kan vara en källa till gemenskap och samhällsutveckling. Genom att arbeta tvärsektorielt kan flera områden och flera människor nås, vilket är viktigt i vårt mångkulturella samhälle. Vår gemensamma historia och framtid måste belysas och problematiseras. Vi har ett gemensamt kulturarv, oavsett våra bakgrunder. Att skapa mening och kunskap för alla, även för de utan gedigna förkunskaper, är viktigt för den interkulturella dialogen och gemensamma samhällsutvecklingen.

Att öka tillgängligheten till kulturmiljöerna är viktigt för att öka allmänhetens kunskap om den historia som berättas. Hembygdsföreningarna gör värdefulla insatser inom detta område. Genom ökad digitalisering kan kulturarvet och inte minst kulturmiljöerna förmedlas på nya sätt.

Regionala aktörer – kulturarv

Kulturarv i Blekinge

Blekinge museum

Blekingearchivet

Marinmuseum

Folkhögskolor

Föreningar

Föreningar med regionalt uppdrag –

Blekinge hembygdsförbund,

Blekinge Bygdegårdsdistrikt

Kommunala och privata museer

Professionella kulturskapare

Kulturella och kreativa branscher

Arkiv

Arkivområdet är en viktig del av kulturarvsområdet som inte enbart förvaltar det historiska arvet utan också ser till att dagens information tas om hand på ett korrekt sätt så att det även i framtiden finns ett historiskt källmaterial att ta del av.

Inom den enskilda arkivsektorn utgör Blekingearchivet huvudaktören som länsarkiv för enskilda arkiv. Blekingearchivet är en viktig verksamhet för dagens diskussioner kring källkritik och falska nyheter men också för att levandegöra historiskt material för publik. Som en del i att vara en aktiv samhällsaktör är Blekingearchivet en del av Samverkan Kulturarv i Blekinge, som bland annat samverkar kring fortbildning riktad till pedagoger i grundskola och gymnasium och årligen arrangerar Kulturarvsforum.

Utveckling

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Konsten och kulturen stärker demokratin och den hållbara utvecklingen. Arkiven kan till exempel bidra till sammanhållning, tillit, inkludering och bildning. De kan också ha betydelse för kreativitet och innovation, öka platsers attraktivitet och på så sätt få betydelse för kompetensförsörjning och besöksnäring.

De enskilda arkiven är en viktig del av demokratin och ett stöd i samhällsutvecklingen. Arkiven är en plattform för att söka samhällets historia, det är därför viktigt att de enskilda arkiven verkar för öppenhet och deltagande. Arkiven behöver också vara en viktig kompetens i att arbeta med källkritik. Tillgången till öppna och länkade data är viktigt och här har arkiven en samhällsbärande funktion i att strukturera och källkritiskt granska information innan den tillgängliggörs.

För att arkivens innehåll ska kunna nå och användas av fler behöver nya samarbeten initieras. Det kan handla om nya samarbeten mellan arkiv och utbildning, såsom grundskola, folkhögskola och högskola. Det finns också många möjligheter att använda sig av arkivens innehåll inom till exempel teater, musik, slöjd och konst. Samverkan med andra regionala och kommunala kulturverksamheter samt med civilsamhällets organisationer kan bidra till ett ökat engagemang och förståelse för arkiv och kulturarv och dess betydelse för samhällsutvecklingen.

Alla kommuner och regioner har ansvar att spara sin information, oavsett om den är digital eller i pappersform. Det framgår i Tryckfrihetsförordningen, Arkivlagen och annan lagstiftning. Utveckling av det som kallas e-arkiv är därför en förutsättning för tillgängliggörande och förmedling av information.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

Arkiven har en viktig uppgift i att synliggöra och stärka arkivens roll som en betydelsefull demokratifunktion i samhället. Kompetensen och materialet som arkivet besitter är även en källa för andra konst- och kulturområden. Genom fler och nya strukturer för samverkan över konst- och kulturområdesgränserna kan kulturskaparnas forskning i arkivmaterial öka och utgöra inspiration för nya verk. Samtidigt skapas då nya och spännande sätt att förmedla innehåll från arkivmaterial och kulturarv.

En utmaning för enskild sektor är att det idag inte finns en nationell digital standard för digitalt bevarande.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

För att nå nya deltagare att ta del av arkivverksamheten behöver den publika och pedagogiska verksamheten utvecklas. Detta kan göras i samverkan med andra kulturverksamheter som företräder lärandeverksamheter samt civilsamhället. Ett exempel är det digitala verktyget Kulturarv i Blekinge – en digital lärplattform, som är sprungen ur ett samarbete mellan kulturarvsinstitutionerna som möjliggör för skolornas pedagoger att använda sig av dåtiden och de historiska källorna för att problematisera nutiden.

Den moderna fastigheten som rymmer Blekingearkivet ger förutsättningar för fler publika verksamheter och kan utvecklas som resurs och besöksmål. Genom programverksamhet, temakvällar och föreläsningsserier kan Blekingearkivet levandegöra och gestalta det historiska källmaterialet som finns i arkivsamlingarna. Detta kan med fördel ske i samverkan med studieförbunden.

Regionala aktörer – arkiv

Blekingearkivet
Blekinge arkivnätverk
Kulturarv i Blekinge
Föreningar
Professionella kulturskapare

Litteratur

Litteraturen har en demokratisk funktion och det skrivna ordet är grunden i yttrandefriheten som kan formulera alternativa ståndpunkter, erfarenheter och åsikter. Ett öppet klimat och en mångfald av erfarenheter behövs för att samhällen ska kunna utvecklas.

Litteraturen som konstform behöver fortsatt utvecklas i Blekinge, bland annat genom att utveckla de litterära mötesplatserna för att främja skrivandet samt skapa förutsättningar för litterära aktörer. Genom samverkan mellan den främjande regionala verksamheten Litteratur i Blekinge och Olofströms kommun, som är länets litterära nod, stärks och utvecklas litteraturen som konstform i hela Blekinge. Det nära strategiska samarbetet mellan Litteratur i Blekinge och författare, litterära sällskap, kommuner, föreningar, Regionteatern Blekinge-Kronoberg, Författarcentrum Syd, lokala bokhandlare, antikvariat, skolor med flera ska också stärkas. Genom Sven Edvin Salje och nobelpristagaren Harry Martinsons härkomst och litterära arv i Olofströms kommun finns en god grund och stort lokalt engagemang för litteraturens vidare utveckling. I Blekinge finns flera litterära sällskap som arbetar med att öka intresset för respektive författare och deras litterära verk, och genom dessa finns det även möjlighet att söka vistelsestipendier. Idag finns en handfull fullt ut yrkesverksamma författare bosatta i regionen, men är det många fler som är aktivt utgivna författare, dramatiker och poeter som skriver på sin fritid.

Utveckling

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Konsten och kulturen stärker demokratin och den hållbara utvecklingen. Litteraturen kan till exempel bidra till sammanhållning, bildning, inkludering och välbefinnande. Den kan också ha betydelse för kreativitet och innovation, öka platsers attraktivitet och på så sätt få betydelse för kompetensförsörjning och besöksnäring.

Genom att främja en mer inkluderande litterär kultur som välkomnar och värderar ett brett spektrum av röster och perspektiv kan både det litterära landskapet som samhällets sociala sammanhållning och förståelse för olika livserfarenheter stärkas.

I länets kommuner finns flera antikvariat och privata bokhandlare som har stor betydelse för att stödja det lokala författarskapet. Genom att anordna boksigneringar, författarsamtal, stadsvandringar i bokens tecken och andra evenemang skapar de viktiga mötesplatser mellan läsare och författare. Dessa initiativ bidrar inte bara till att lyfta fram de lokala författarna, utan stärker även litteraturens ställning i regionen som en levande och tillgänglig konstform.

Kopplingen mellan litteratur och besöksnäring är ett spännande utvecklingsområde. Med tanke på sitt litterära arv kan litteratur som besöksnäring utvecklas i Olofström och fokuseringen på litteraturutveckling kan bli en resurs för hela Blekinge. Att fortsätta utvecklingsarbetet kring en internationell bokby i Jämshög samt utveckla befintliga och nya litterära platser är ett viktigt arbete ur ett besöksnäringssperspektiv.

Fördjupad samverkan mellan studieförbund, folkhögskolor och civilsamhället samt regionala kulturverksamheter och kommuner är viktigt för att den lokala litteraturen ska kunna utvecklas. Likaså är det viktigt att förankra idéer med andra utomstående aktörer för att lyckas med konceptutveckling och paketering.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

I en tid av snabba samhällsförändringar är yttrandefriheten en grundpelare för konstnärligt skapande. Litteratur i Blekinge strävar efter att säkerställa att alla författare - oavsett genre eller uttryck - har rätten att uttrycka sig fritt, utan rädsla för censur eller repressalier. Detta innebär att skapa utrymme för ett brett spektrum av åsikter och perspektiv, och främja en kultur där dialog och kritiskt tänkande uppmuntras.

I samarbete med befintliga aktörer ska Litteratur i Blekinge verka för att stärka nätverken mellan författare i länet. Ett brett och inkluderande nätverk ger förbättrade möjligheter att mötas, initiera samarbeten och att följa utvecklingen inom det litterära fältet. Litteratur i Blekinge ska även främja tvärkonstnärliga möten och samarbeten. För att främja författares skapande och utveckling behövs tillgång till kreativa miljöer och en stark kulturell infrastruktur. Genom det stabila samarbetet inom Regionsamverkan Sydsverige kan långsiktiga stödstrukturer fortsätta att utvecklas och aktörer inom det litterära området stimuleras genom bland annat kompetensutveckling.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

Det är prioriterat att fortsätta lyfta barn och ungas möte med litteraturen som viktig för individens utveckling. Genom Blekingemodellen nås alla barn och unga i Blekinges grundskolor av litteratur i form av författarbesök som verktyg för att särskilt uppmärksamma barns rätt till kultur och som modell för att uppnå jämlikhet.

Det finns ett stort intresse hos unga vuxna i Blekinge att skriva och berätta sina egna och andras berättelser. Berättandet kan utvecklas genom andra konstformer såsom konst, film, dans eller drama då nya spännande former kan uppstå. Digital storytelling och sociala medier är områden som är kopplade till berättande och skrivande. Litteratur i Blekinge genomför sedan många år feriepraktik för unga: ”Skrivsommars”. Deltagarna får träffa olika författare med koppling till Blekinge och blir av dem coachade att hitta sin inre röst och utveckla sitt skrivande. Vid urvalet prioriteras de som anger funktionsvariation. För att ungdomarna ska fortsätta att utvecklas i sitt skrivande efter Skrivsommars ska de bland annat bjudas in till olika litterära sammankomster och utbildningssatsningar.

Genom de olika insatser som gjorts i Regionsamverkan Sydsverige inom den litterära beredningsgruppen – det konstnärliga utvecklingsprogrammet Skrivvta Syd och nu senast den tvärkonstnärliga mötesplatsen Morgondagens Pippi – kommer deltagarna att kunna fortsätta att utvecklas inom det litterära området i större kontext där deras kompetenser kommer att tas tillvara på olika sätt.

Genom att bredda deltagandet i Blekinges litterära liv kan det skapas en mer inkluderande och engagerande kulturmiljö där fler människor, oavsett bakgrund och ålder, deltar aktivt som skrivande individer. Litteraturen ska spegla det samhälle vi lever i, och därför är det viktigt att främja litterära röster som representerar olika bakgrunder och erfarenheter. Genom riktade insatser vill Litteratur i Blekinge stötta och lyfta fram litteratur som tar upp mångfald, liksom initiativ som gör det lättare för personer med annan språklig eller kulturell bakgrund att delta i det litterära samtalet.

Regionala aktörer – litteratur

Litteratur i Blekinge
Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg
Folkhögskolor
Föreningar
Professionella kulturskapare
Kulturella och kreativa branscher

Biblioteksverksamhet

Biblioteksverksamheten styrs av Bibliotekslagen. Där fastslås att biblioteken har en samhällsbärande funktion och bidrar till demokratins utveckling – genom att bidra till kunskap, bildning och fri åsiktsbildning. Biblioteksverksamheten ska vara tillgänglig för alla.

I Blekinge finns folkbibliotek, regionbibliotek, högskolebibliotek, sjukhusbibliotek och skolbibliotek. Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur samt verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg är den regionala biblioteksverksamheten med uppdrag att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. Syftet är att invånarna ska erbjudas en likvärdig biblioteksverksamhet med hög kvalitet. Arbetet genomförs i samverkan med kommunerna, civilsamhället och andra aktörer lokalt, regionalt och nationellt.

Utveckling

Kulturens kraft tas tillvara inom alla samhällssektorer för att stimulera en hållbar utveckling i Blekinge

Konsten och kulturen stärker demokratin och den hållbara utvecklingen. Biblioteksverksamhet kan till exempel bidra till sammanhållning, tillit, inkludering och bildning. Den kan också ha betydelse för kreativitet och innovation, öka platsers attraktivitet och på så sätt få betydelse för kompetensförsörjning.

Biblioteksverksamhet har en central roll för att främja demokrati, delaktighet och inkludering. Genom att fortsätta ha fokus på biblioteken som demokratiska arenor och att fortsatt bedriva ett metodiskt arbete för att stärka biblioteksverksamheten kan bibliotekens avgörande roll för såväl individ som samhälle utvecklas. Lagstiftningen pekar på bibliotekens uppdrag att verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att främja kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Folkbiblioteken erbjuder välkomnande arenor för möten och kan utgöra plattformar för samtal, diskussioner, åsiktsutbyte, perspektivförskjutning där alla har rätt till, och möjlighet att, forma sina egna tankar och åsikter.

Biblioteken är mycket mer än byggnader, böcker och öppettider. Dess verksamhet innehåller bland mycket annat programverksamhet, arbete för att överbrygga digitala klyftor och tillgängliggörande av digital teknik samt läsfrämjandearbete och tillgängliggörande av information och litteratur i olika format för en bred allmänhet i alla åldrar. I takt med den digitala utvecklingen i allmänhet och utvecklingen av AI i synnerhet så har biblioteken en viktig samhällsfunktion gällande utmaningar kring källkritik och medie- och informationskunnighet (MIK) som blir allt viktigare förutsättningar för att kunna delta i det demokratiska samhället.

Komplexa samhällsutmaningar kräver nya arbetssätt. Genom samverkan och samhandling med både andra offentliga verksamheter och civilsamhället kan bibliotek ytterligare öka sin samhällsarena och i än högre grad nå utanför sina fyra väggar. Detta arbete bör stödjas och uppvärderas.

Stärkta förutsättningar för professionella kulturskapare att verka och utvecklas i Blekinge, med yttrandefrihet som grund

Att utveckla Blekinge som en attraktiv biblioteksregion är bland annat viktigt för att kompetent bibliotekspersonal ska kunna och vilja verka i länet. Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg har en viktig roll vad gäller att erbjuda folkbiblioteken fortbildning och fördjupning på olika sätt samt att kommunicera goda resultat till resten av Sverige. I ett samhälle i ständig förändring är den regionala biblioteksverksamheten en mycket viktig resurs för folkbiblioteken, inte minst vad gäller omvärldsbevakning och avseende den breda flora av uppdrag som biblioteken har. Bibliotekariens roll och uppdrag ska vara samma oavsett om

informationen är analog eller digital. En fortsatt samverkan med regional biblioteksverksamhet över landet samt med Regionsamverkan Sydsverige är fortsatt viktig.

Genom ökad samverkan mellan biblioteksverksamhet och andra konst- och kulturområden kan bibliotekens roll för professionella kulturskapare få ökad betydelse. Att verka för att stärka folkbiblioteken som arena för programverksamhet kan ge kulturskapare inom olika konst- och kulturområden möjlighet att nå ut. Dessutom exponeras författares verk som en naturlig del i folkbibliotekens uppdrag. Det finns också möjlighet att engagera och stärka lokala kulturskapare genom att erbjuda uppdrag och arvodering i samband med olika konferenser eller som del i ett större programutbud för folkbiblioteken.

Ett breddat deltagande i Blekinges kulturliv

För ett breddat deltagande är ett fortsatt arbete fokuserat på det läsfrämjande uppdraget av vikt, inte minst mot prioriterade målgrupper så som barn och unga. Att fortsätta arbetet med Språkstegen för att stärka små barns språkutveckling och att tidigt nå de yngsta målgrupperna är även det ett viktigt arbete. Arbetet bedrivs i samverkan mellan barnhälsovård, bibliotek, förskola och logopedi. Det är också viktigt att fortsätta stärka och utveckla arbetet med att nå personer med funktionsnedsättning.

Andra prioriterade målgrupper är personer med annat modersmål än svenska samt nationella minoriteter. Många bibliotek arbetar för att utveckla sin verksamhet för de nationella minoriteterna och urfolket samer. Att ge tillgång till litteratur och programverksamhet utifrån nationella minoriteters kultur och språk är ett sätt att möjliggöra för de nationella minoriteterna och urfolket samer att kunna använda eller erövra sitt minoritetsspråk och utveckla en kulturell identitet. Det är även av vikt att synliggöra de nationella minoriteternas språk och kultur för att höja medvetenheten gällande nationella minoriteter hos majoritetsbefolkning. Likaså kan arbetet med mångspråk lyftas fram då biblioteken är en viktig mötesplats för personer med annat modersmål än svenska. Dessa områden är av vikt för planperioden. Bland såväl bibliotekspersonal, som låntagare och vid programverksamhet, är män underrepresenterade. Detta är också en aspekt som biblioteken skulle kunna arbeta mer målinriktat med, för att bredda deltagandet.

Folkbiblioteken har en viktig roll som platser för arrangemang samt skapande- och lärandeverkstäder. Den rollen kan fortsatt utvecklas i samarbete med lokalsamhället. En starkt samverkan med civilsamhället i allmänhet är viktigt för att nå ett breddat deltagande.

Regionala aktörer – biblioteksverksamhet

Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg
Folkbibliotek
Folkhögskolebibliotek
Sjukhusbibliotek
Högskole- och skolbibliotek

Verktyg för genomförande

Den Regionala utvecklingsstrategin och den Regionala kulturplanen tar avstamp i att människors lika värde och lika möjligheter är en grund och en styrka för hållbar utveckling. Olikheter ses som en resurs, människors olika bakgrund eller kultur är en potential som ska tas tillvara. Utgångspunkter i det politiska arbetet handlar om kulturens egenvärde och armlängds avstånd.

Samverkan, kunskapsutveckling och finansiering

För att förverkliga kulturpolitikens ambitioner om ett Blekinge som når nya deltagare, stärker kulturskapares möjligheter och tar till vara kulturens kraft i samhällsutvecklingen behövs verktyg för genomförande.

Samverkan, kunskapsutveckling och finansiering är verktyg för Region Blekinge att genomföra kulturplanens intentioner. Dessa är grundläggande uppdrag för Region Blekinges hela område Regional utveckling. Det är genom att skapa samverkan med samhällets olika aktörer - från näringsliv, civilsamhälle till andra offentliga aktörer som kulturlivet kan stärkas och vara en del av samhällsutvecklingen. Och genom att bidra till kunskapsutveckling inom konsten och kulturens områden för vidare samverkan med samhällets andra sektorer kan kulturens kraft för ett utvecklande och innovativt Blekinge användas.

Kunskapsutveckling sker genom omvärldsbevakning, uppföljning och analys av regionala kulturverksamheters arbete samt erfarenhetsutbyten och lärande i olika nätverk. Det sker också kunskapsutveckling genom metodutveckling, samarbeten och följeforskning. Detta sker bland annat inom biblioteks- och kulturarvsområdena, kultur och hälsa samt inom kulturella och kreativa branscher. Det är viktigt att fortsätta samarbeta för forskning inom fler områden, med fördel inom Regionsamverkan Sydsverige.

Finansiering sker bland annat genom Kultursamverkansmodellen till kulturverksamheter med regionala uppdrag, samfinansiering med kommunerna för satsningar och utveckling i kommunen med regional relevans samt genom projektfinansiering som söks av kommuner, föreningar och professionella kulturskapare.

Framtagande

Kulturplanen har tagits fram i samverkan med Blekinges kommuner och i samråd med det professionella kulturlivet och civilsamhället. Syftet med dialogerna har varit att lyssna av kulturlivets olika aktörers utmaningar och möjligheter för att tillsammans kunna driva utvecklingen framåt i Blekinge, både för kulturlivet specifikt och för samhället i stort.

Det förs kontinuerlig dialog om utvecklingsfrågor med flertalet kulturaktörer i Blekinge. I samband med att en ny kulturplan tas fram förs tätare politiska dialoger, ämnesspecifika dialoger samt dialoger med representanter från det professionella kulturlivet samt civilsamhället.

Dialogerna inför framtagandet av den förra kulturplanen blev annorlunda på grund av pandemin, då digitala möten kompletterades med ett frågeformulär, med lyckat resultat. Ett frågeformulär skickades därför även denna gång till cirka 100 aktörer inom kulturlivet, såsom professionella kulturskapare och kulturföreningar, och det har även funnits tillgängligt på Region Blekinges hemsida för mindre föreningar och enskilda intresserade att svara på. Ett öppet kulturmingel arrangerades den 27 april 2024 för allmänheten, kulturskapare och kulturföreningar. Region Blekinges kultur- och bildningsutskott har haft dialogmöten med de

regionala kulturverksamheterna samt med respektive kommuns kulturnämnds presidium. Samtal har även förts med Region Blekinges Ungdomsråd, Funktionsstödsråd, Barnrättsambassadörer samt med företrädare för nationella minoriteter.

Barnrättsambassadörerna i dialog med Kultur och bildning. Fotograf: Sebastian Näslund

Politisk organisation

Region Blekinges uppdrag är att främja en hållbar utveckling samt ansvara för hälso- och sjukvård, folkhälsa, regional tillväxt, infrastruktur, kollektivtrafik samt kultur och bildning.

Regionala utvecklingsnämndens uppdrag innefattar bland annat Kultur och bildning, som har det strategiska uppdraget för utveckling av kultur i Blekinge, och de regionala kulturverksamheterna Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg, Konst i Blekinge, Kulturarv i Blekinge, Litteratur i Blekinge, Musik i Blekinge, Slöjd i Blekinge samt Blekinge folkhögskola.

Ekonomi och uppföljning

Kulturplanen är ett gemensamt kunskapsunderlag och är inte resursatt. Den konkretiseras och resursätts årligen i Regionala utvecklingsnämndens Verksamhetsplan och budget, med följande intern återrapportering genom årsredovisning och verksamhetsberättelse.

Kulturplanens målsättningar följs upp årligen med de verksamheter som har regionala anslag. Det hanteras genom verksamhetssamtal två gånger per år. Verksamheter som erhåller anslag inom ramen för Kultursamverkansmodellen gör även årligen kvantitativa redovisningar genom den nationella Kulturdatabasen, som blir en del av den nationella officiella statistiken inom kulturområdet. Där redovisas de regionala kulturverksamheternas uppgifter om organisation, personal, ekonomi samt statistik – rörande föreställningar, publik och konserter. Kvalitativa redovisningar genomförs på uppdrag av Kulturrådet. Dessa kan handla om verksamheternas arbete med till exempel jämställdhet, tillgänglighet eller att nå nya deltagare. Statsbidraget till Region Blekinge återredovisas enligt gällande förordning och riktlinjer. Myndigheten för Kulturanalys har uppdrag från regeringen att analysera och utvärdera Kultursamverkansmodellen.

Region Blekinge har tillsammans med Region Kronoberg och Region Kalmar län en lång tradition av samverkan och gemensam finansiering av regional kulturverksamhet. Filmregion sydost, Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg samt Regionteatern Blekinge Kronoberg är samfinansierade verksamheter inom Kultursamverkansmodellen. En av regionerna har varit administrativt ansvarig men det statliga bidraget fördelas numera mellan samtliga ansvariga regioner innan det fördelas till respektive verksamhet, för att på så vis skapa ökad tydlighet och rättssäkerhet. Det skapar också ökad transparens gentemot invånarna och underlättar för regionerna vid eventuella förstärkningsinsatser.

Ekonomi Kultur- och bildningsenheten

(tillkommer efter remiss)

Lagar inom kulturområdet

I **Grundlagens** första kapitel, om Statsskicketets grunder, fastställs kulturen som ett av tre grundläggande mål för den offentliga verksamheten - 2 § *Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten.*

I **Bibliotekslagen** finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Genom **Museilagen** regleras offentligt styrda museer. I lagen fastställs att museerna skall bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Allmänna utgångspunkter för museernas arbete med samlingsförvaltning, kunskapsuppbyggnad och publik verksamhet anges i lagen. Lagen innehåller en särskild bestämmelse om museernas självständiga ställning i förhållande till den politiska beslutsnivån.

Genom **Kulturmiljölagen** anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för viktiga delar av kulturarvet. Lagen innehåller bland annat bestämmelser för skydd av värdefulla byggnader liksom fornlämningar, fornyfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål.

UNESCO:s **Världsarvskonvention** ska skapa bästa möjliga garantier för att världens kultur- och naturarv ska kunna skyddas och i gott skick överlämnas till kommande generationer. Genom konventionen ska varje land skapa förutsättningar för bevarandet av dess kultur- och naturarv.

Barnkonventionen, FN:s konvention om barnets rättigheter, innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn.

Plan- och bygglagen ställer höga krav vid hantering av kulturvården. Bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas.

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar samt bestämmelser om äldreomsorg.

I **Språklagen** anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

I **Arkivlagen** ges bestämmelser om myndigheternas och vissa andra organs arkiv samt om arkivmyndigheterna.

Miljöbalken ska tillämpas så att värdefulla kulturmiljöer skyddas och vårdas, vilket gör den utifrån sitt lagmässiga skyddsområde till den bredaste kulturmiljölagstiftningen.